

Hovioikeuksien tuomiopiirijaon kehittämis ehdotus

Työryhmämietintö 2003:1

KUVAILULEHTI

OIKEUSMINISTERIÖ

Julkaisun päivämäärä
29.1.2003

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)		Julkaisun laji Työryhmän mietintö	
Hovioikeuksien piirijakotyöryhmä Puheenjohtaja: kansliapäällikkö Kirsti Rissanen Sihteeri: suunnittelija Raimo Ahola		Toimeksiantaja Oikeusministeriö	
		Toimielimen asettamispäivä 11.6.2002	
Julkaisun nimi Hovioikeuksien tuomiopiirijaon kehittämisehdotus			
Julkaisun osat			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Oikeusministeriö asetti 11. päivänä kesäkuuta 2002 työryhmän laatimaan ehdotuksen hovioikeuksien tuomiopiirien uudelleen järjestämiseksi. Tavoitteena oli selvittää, voidaanko tuomiopiirijakoa muuttamalla helpottaa hovioikeuksien työtilannetta. Erityisesti asioiden epätasainen ruuhkautuminen on ongelma. Oikeusturvan tasapuolinen saatavuus ei täysin toteudu, koska hovioikeuksien keskimääräisissä käsittelyajoissa on tällä hetkellä merkittäviä eroja.</p> <p>Työryhmä on selvittänyt mahdollisuudet tasata hovioikeuksien työmääriä tuomiopiirijakoa muuttamalla.</p> <p>Ehdotus sisältää kaksi eri vaihtoehtoa. Työryhmän enemmistön kannattaman vaihtoehdon mukaan hovioikeuksien tuomiopiirijakoa muutettaisiin siten, että 13 käräjäoikeutta siirrettäisiin nykyisestä hovioikeuspiiristä toiseen. Muutos koskisi seuraavia käräjäoikeuksia: Haapajärvi, Heinola, Hyvinkää, Ikaalinen, Imatra, Kajaani, Lohja, Pori, Raahel, Raasepori, Tuusula, Ylivieska ja Äänekoski.</p> <p>Toissijainen vaihtoehto vastaa ensisijaista vaihtoehtoa siten, että muutos koskee yhdeksää käräjäoikeutta. Työryhmän vähemmistö ei muuttaisi hovioikeuksien tuomiopiirijakoa Heinolan, Imatran, Kajaanin ja Tuusulan käräjäoikeuksien osalta.</p> <p>Työryhmän ehdotukset uusiksi hovioikeuspiireiksi lisäävät useissa tapauksissa käräjäoikeuden ja hovioikeuden kansliapaikkakunnan etäisyyttä. Oikeuspalvelujen tasapuoliseen saatavuuteen tällä ei ole merkittävää vaikutusta, koska valtaosa hovioikeuden menettelystä on kirjallista. Lisäksi suullisia pääkäsittelyjä voidaan järjestää tarvittaessa hovioikeuden kansliapaikkakunnan ulkopuolella, esimerkiksi käräjäoikeuden tiloissa.</p>			
Avainsanat: (asiasanat)			
Tuomiopiirijako, tuomiopiirit, hovioikeus			
Muut tiedot			
HARE OM019:00/2002			
Sarjan nimi ja numero Oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2003:1		ISSN 1458-6452	ISBN 952-466-013-X
Kokonaissivumäärä	Kieli Suomi	Hinta 20,00 €	Luottamuksellisuus Julkinen
Jakaja Edita Prima Oy		Kustantaja Oikeusministeriö	

PRESENTATIONSBLAD

JUSTITIEMINISTERIET

Utgivningsdatum
29.1.2003

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare)		Typ av publikation Arbetsgruppsbetänkande	
Arbetsgruppen för hovrätternas kretsindelning		Uppdragsgivare Justitieministeriet	
Ordförande: kanslichef Kirsti Rissanen Sekreterare: planerare Raimo Ahola		Datum då organet tillsattes 11.6.2002	
Publikation (även den finska titeln) Förslag till utvecklandet av hovrätternas domkretsindelning (Hovioikeuksien tuomiopiiriin kehittämis ehdotus)			
Publikationens delar			
Referat			
<p>Justitieministeriet tillsatte 11.6.2002 en arbetsgrupp med uppgiften att lägga fram ett förslag till nyordning av hovrätternas domkretsar. Målet var att reda ut om hovrätternas arbetsituation kan lättas genom att ändra domkretsindelningen. Ett speciellt problem är målen stockar sig ojämnt. En rättvis tillgång till rättsskyddet verkställs inte helt eftersom de genomsnittliga behandlingstiderna för närvarande varierar mycket i hovrätterna.</p> <p>Arbetsgruppen har utrett möjligheterna att jämna ut hovrätternas arbetsmängder genom att ändra domkretsindelningen.</p> <p>Förslaget innehåller två alternativ. I alternativet som stöds av arbetsgruppens majoritet skall hovrätternas domkretsindelning ändras så att 13 tingsrätter överförs från sina nuvarande hovrättsdistrikt till ett annat. Ändringen gäller följande tingsrätter: Björneborg, Brahestad, Haapajärvi, Heinola, Hyvinge, Ikalas, Imatra, Kajana, Lojo, Raseborg, Tusby, Ylivieska och Äänekoski.</p> <p>Det andra alternativet motsvarar det första alternativet så att ändringen gäller nio tingsrätter. Minoriteten i arbetsgruppen anser det inte nödvändigt att ändra domkretsindelningen för Heinola, Imatra, Kajana och Tusby tingsrätter.</p> <p>Arbetsgruppens förslag till de nya hovrättsdistrikten ökar i många fall avståndet mellan tingsrätten och hovrättskansliort. Detta påverkar inte väsentligt den rättvisa tillgången till rättstjänster eftersom största delen av förfarandet i hovrätterna sker skriftligt. Muntliga huvudförhandlingar kan vid behov också ordnas utanför hovrättskansliort, till exempel i tingsrätts lokaler.</p>			
Nyckelord Domkretsindelning, domkretsar, hovrätt			
Övriga uppgifter (Oskari- och HARE-numren, andra referensnumren) HARE JM019:00/2002			
Seriens namn och nummer Justitieministeriets arbetsgruppsbetänkanden 2003:1		ISSN 1458-6452	ISBN 952-466-013-X
Sidoantal 62+4	Språk finska	Pris 20,00 €	Sekretessgrad offentlig
Distribution Edita Prima Ab		Förlag Justitieministeriet	

Oikeusministeriö asetti 11. päivänä kesäkuuta 2002 työryhmän laatimaan ehdotuksen hovioikeuksien tuomiopiirien uudelleen järjestämiseksi. Työryhmän tuli tehdä perusteltu selvitys siitä, tulisiko ja miten hovioikeuksien piirijakoa kehittää. Asettamispäätös on liitteenä 1.

Hovioikeuksien työtilanne on huonontunut. Asiamäärät ovat jakautuneet epätasaisesti hovioikeuksien kesken. Erityisesti Helsingin hovioikeus on ruuhkautunut. Eduskunnan lakivaliokunta lausui hovioikeuksien oikeudenkäyntimenettelystä antamassaan mietinnössä (LaVM19/1997 vp.), että mikäli hovioikeudet ruuhkautuvat, ei ruuhkien purkamista voida ratkaista turvautumalla lisäresursseihin hovioikeuksille. Talousarvioesitys vuodelle 2003 merkitsee, ettei henkilöstövoimavaroja voida lisätä.

Alioikeuksien piirijakoa kehitetään parhaillaan virkamiestyönä joulukuussa 2000 valmistuneen ehdotuksen pohjalta. Hovioikeuksien presidenttien kokouksessa 21.5.2002 todettiin, että hovioikeusjaon kokonaisvaltaista kehittämistä tulisi tarkastella sitä varten perustetussa työryhmässä.

Esityksen tavoitteena tuli olla kansalaisten kannalta tasapuolinen oikeusturvan ja palvelujen saatavuus. Hovioikeuksien tulee myös olla kooltaan sellaisia, että se takaa mahdollisuudet toiminnalliseen tehokkuuteen. Työryhmän ehdotuksessa tuli pyrkiä siihen, että hovioikeuksien tuomiopiirien rajat noudattavat maakunta- ja kihlakuntajaotusta.

Työryhmän tuli ottaa huomioon, ettei hovioikeuksien henkilöstövoimavaroja kokonaisuudessaan voida lisätä ja että työmäärän hovioikeuksien kesken tulisi jakautua mahdollisimman tasaisesti.

Työryhmän puheenjohtajana toimi oikeusministeriön kansliapäällikkö Kirsti Rissanen ja jäsenenä Helsingin hovioikeuden presidentti Olli Huopaniemi, Rovaniemen hovioikeuden presidentti Esko Oikarinen, Turun hovioikeuden presidentti Antero Palaja, hallitusneuvos Esko Sorvali oikeusministeriöstä ja suunnittelija Raimo Ahola oikeusministeriöstä.

Työryhmän sihteeriksi oikeusministeriö määräsi Raimo Aholan.

Työryhmä otti nimekseen hovioikeuksien piirijakotyöryhmä. Asettamispäätöksen mukaan työryhmän perustellun esityksen tuli olla valmis 30.11.2002. Oikeusministeriö pidensi työryhmän esityksestä määräaikaa 16.12.2002 saakka.

Työryhmä on kokoontunut seitsemän kertaa.

Saatuaan työnsä valmiiksi työryhmä luovuttaa ehdotuksensa ”Hovioikeuksien tuomiopiirijaon kehittämisehdotus” oikeusministeriölle.

Helsingissä 29. päivänä tammikuuta 2003

Kirsti Rissanen

Olli Huopaniemi

Esko Oikarinen

Antero Palaja

Esko Sorvali

Raimo Ahola

SISÄLLYSLUETTELO

LYHENTEET

1	HOVIOIKEUKSIEN TYÖTILANNE	5
2	JUTTujen SIIRTO TOISEEN HOVIOIKEUTEEN	7
3	ESITYKSEN LÄHTÖKOHTAISET TAVOITTEET	7
3.1	OIKEUSTURVAN JA OIKEUSPALVELUJEN TASAPUOLINEN SAATAVUUS.....	7
3.2	TYÖMÄÄRÄN TASAISEMPI JAKAUTUMINEN	10
3.3	TOIMINNALLISEEN TEHOKKUUTEEN VAIKUTTAVAT ORGANISATORISET RATKAISUT	14
3.4	MAAKUNTAJAON NOUDATTAMINEN	15
3.5	NEUTRAALI VAIKUTUS KIELELLISEEN ALUEJAKOON.....	15
4	HOVIOIKEUKSIEN TYÖMÄÄRÄ	17
4.1	TYÖMÄÄRÄN ARVIOINTIKRITEEREJÄ.....	17
4.2	RATKAISUMÄÄRÄ JÄSENVIRKAA KOHTI	20
5	EHDOTUS HOVIOIKEUKSIEN UUSIKSI TUOMIOPIIREIKSI	21
5.1	SIIRRETTÄVÄT KÄRÄJÄOIKEUDET.....	21
5.2	TOISSIJAINEN VAIHTOEHTO SIIRRETTÄVISTÄ KÄRÄJÄOIKEUKSISTA	22
5.3	ARVIO ESITYKSEN VAIKUTUKSISTA ASIAMÄÄRIIN JA HENKILÖSTÖTARPEESEEN.....	23
5.3.1	<i>Saapuvien asioiden lukumäärä</i>	23
5.3.2	<i>Käräjäoikeuksien tuomiopiirimuutosten vaikutus</i>	23
5.3.3	<i>Yhteenveto hovioikeuksien tuomiopiirimuutosten vaikutuksesta</i>	24
6	HOVIOIKEUKSIEN TUOMIOPIIRIMUUTOSTEN VAIKUTUS KÄRÄJÄOIKEUKSITTAIN ...	25
7	VAIKUTUKSET HENKILÖSTÖMÄÄRÄÄN	30
7.1	TUOMIOPIIRIJAKOMUUTOKSEN VAIKUTUS HENKILÖSTÖN KOKONAISMÄÄRÄÄN.....	30
7.2	TUOMAREIDEN PÄTEVÖITYMISJÄRJESTELMÄ JA HOVIOIKEUSPIIRIJAON UUDISTAMINEN.....	31
7.3	HOVIOIKEUSMENETTELYÄ JA VALITUSASIAN KÄSITTELYÄ KOSKEVAT MUUTOSesitykset	32
8	ESITYKSESTÄ AIHEUTUVA VIRKOJEN SIIRTOTARVE	32
9	KUSTANNUSVAIKUTUKSET	34
9.1	HENKILÖSTÖMENOT	34
9.2	MATKAKÄRÄJÄT	34
9.3	TOIMITILAT.....	35

LIITTEET

KARTTALIIITTEET

Hovioikeuksien nimistä käytetyt lyhenteet

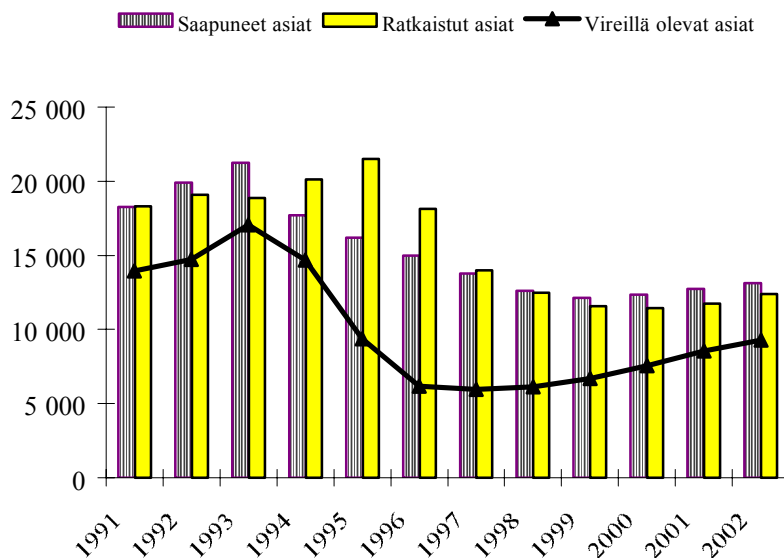
HKI	Helsingin hovioikeus
IS	Itä-Suomen hovioikeus
KLA	Kouvolan hovioikeus
ROI	Rovaniemen hovioikeus
TKU	Turun hovioikeus
VSA	Vaasan hovioikeus

1 HOVIOIKEUKSIEN TYÖTILANNE

Hovioikeuksien työtilanne on kehittymässä huolestuttavaan suuntaan, sillä vireillä olevien asioiden määrä on viime vuosina kasvanut jatkuvasti. Asioita saapuu enemmän kuin niitä ehditään ratkaista ja siten seuraavalle vuodelle siirtyvien asioiden määrä lisääntyy vuosittain. Saapuvia asioita on ollut vuodesta 1998 lähtien enemmän kuin niitä on voitu ratkaista. Vuonna 1998 seuraavaan vuoteen siirtyi 6 118 asiaa ja vuodelta 2001 siirtyvien asioiden määrä oli noussut 8 556 asiaan.

Vuonna 2001 hovioikeuksiin saapui yhteensä 12 725 asiaa ja hovioikeudet ratkaisivat yhteensä 11 736 asiaa. Vuonna 2002 saapuneita oli 13 143 asiaa, ratkaistuja 12 410 asiaa ja vireillä vuoden lopussa oli 9 288 asiaa.¹ Tässä mietinnössä tilastotiedot eivät pääosin sisällä vielä vuoden 2002 tietoja, koska työryhmän varsinaisen työskentelyn aikana näitä tietoja ei ollut vielä käytettävissä.

HOVIOIKEUKSIEN TYÖTILANTEEN KEHITYS V. 1991-2002

Saapuneiden asioiden määrä oli vuonna 2000 Rovaniemen hovioikeutta lukuun ottamatta kaikissa hovioikeuksissa suurempi kuin ratkaistujen asioiden lukumäärä. Tilanne oli vastaavanlainen myös vuonna 2001. Vuonna 2002 ainoastaan Kouvolan hovioikeus pystyi ratkaisemaan enemmän asioita kuin niitä saapui.²

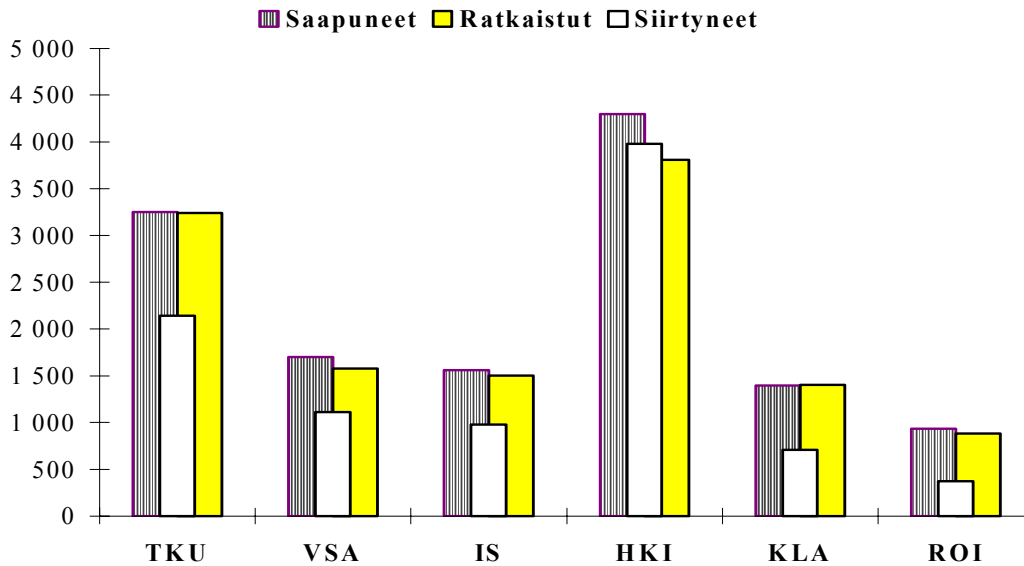
Hovioikeuksittain tarkasteltuna on havaittavissa, että Helsingin hovioikeus on ruuhkautunut eniten. Vuodelta 2002 seuraavaan vuoteen siirtyneitä asioita oli Helsingin hovioikeudessa enemmän kuin oli ratkaistuja asioita. Siirtyneitä oli 105 % suhteessa ratkaistuihin. Siirtyvien suhdeluku ratkaistuihin oli toiseksi suurin Vaasan hovioikeudessa (70 %) ja pienin Rovanie-

¹ Ks. liite 2 Hovioikeuksien työtilanteen kehitys ja ratkaisut / lainkäyttöhenkilöstö 1998-2002, s. 2.

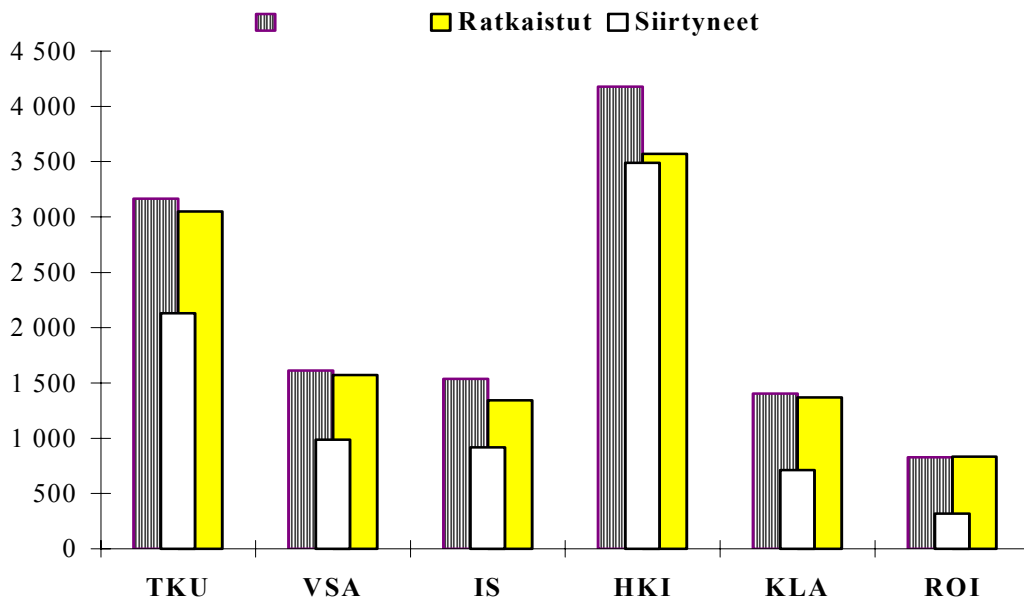
² Ks. liite 2 Hovioikeuksien työtilanteen kehitys ja ratkaisut / lainkäyttöhenkilöstö 1998-2002, s. 1-2.

men hovioikeudessa (42 %). Muissa hovioikeuksissa suhdeluku vuonna 2002 oli: Turku 66 %, Itä-Suomi 65 % ja Kouvola 50 %. Siirtyvien asioiden osuus hovioikeuksissa yhteensä, pois lukien Helsinki, oli 62 %.

HOVIOIKEUKSIEN SAAPUNEET, RATKAISTUT JA SIIRTYNEET ASIAT VUONNA 2002

HOVIOIKEUKSIEN SAAPUNEET, RATKAISTUT JA SIIRTYNEET ASIAT VUONNA 2001

2 JUTTujen SIIRTO TOISEEN HOVIOIKEUTEEN

Hovioikeuksien välisen epätasainen ruuhkautuminen voitaisiin tasoittaa siirtämällä asioita ruuhkautuneesta hovioikeudesta toiseen hovioikeuteen. Tällainen asioiden siirto ei ole nyky-lainsäädännön perusteella mahdollista Suomessa.

Ruotsissa hovioikeuden ruuhkaa ollaan purkamassa 1.1.2003 käyttöön otettavalla järjestelyllä, jossa asioita siirretään toiseen hovioikeuteen.

Sundsvallissa toimivassa Hovrätten för Nedre Norrlandissa (jäljempänä Sundsvallin hovioikeus) on syntynyt ruuhkaa. On päätetty, että Tukholmassa toimiva Svean hovioikeus ryhtyy avustamaan ruuhkien purkamisessa. Järjestelmä ei perustu nimenomaiseen normipohjaan vaan "lain tulkintaan". Tärkeää on vain, että järjestelmä ei ole perustuslain vastainen. Hallitus antaa asiasta määräyksen.

Sundsvallin hovioikeudesta siirretään 500 asiaa Svean hovioikeuden ratkaistavaksi. Sundsvallin hovioikeus valitsee siirrettävät asiat. Niiden joukossa ei saa olla vangittua henkilöä koskevia juttuja, mutta sitä vastoin kyllä sekä vanhoja että uusia riita- ja rikosjuttuja. Svean hovioikeus ratkaisee Sundsvallin hovioikeudessa vireille tulleet asiat Sundsvallin hovioikeuden nimissä.

Svean hovioikeus saa tarkoitusta varten määräaikaista lisäjäsentä, jotka ensimmäisenä vuotena ratkaisevat Sundsvallin hovioikeuden asioita ja toisena vuotena Svean hovioikeuden asioita.

Ruotsin käräjäoikeuksissa on jo joitakin vuosia käytetty samanlaista menettelyä toisen käräjäoikeuden auttamiseksi ruuhkien purkamisessa. Hovioikeus antaa tästä määräyksen asianomaisen normin perusteella.

Työryhmän mielestä olisi perusteltua Suomessakin arvioida vastaavanlaisen järjestelmän käyttöä. Asioiden siirtämisellä on mahdollista korjata tilapäisesti epätasaista töiden jakautumista, mutta pysyvämmästä tarpeesta johtuvaa muutosta ei ole tarkoituksenmukaista toteuttaa asioita siirtämällä. Tämän vuoksi tuomiopiirijakoa on välttämätöntä uudistaa, vaikka asioiden siirtäminen tehtäisiin mahdolliseksi.

3 ESITYKSEN LÄHTÖKOHTAISET TAVOITTEET

3.1 Oikeusturvan ja oikeuspalvelujen tasapuolinen saatavuus

Keskeiset oikeusturvaodotukset kohdistuvat oikeusrauhan säilymiseen, oikeudenmukaisuuden toteutumiseen, oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimukset täyttävään oikeudenkäyntimenettelyyn, perusteluihin ja oikeisiin ratkaisuihin, lainkäytön yhdenmukaisuuteen, käsittely-aikaan sekä oikeudellisten palvelujen riittävyteen ja saavutettavuuteen.

Oikeuslaitoksessa tulisi olla sellaisia yksiköitä, joissa voidaan turvata monipuolinen osaaminen. Asioiden käsittelyn tulee olla joutuisaa ja asiantuntevaa. Asiat on ratkaistava yhtä asiantuntevasti ja laadukkaasti kaikissa tuomioistuimissa.

Ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen edellyttää tuomioistuinhenkilöstöltä jatkuvaa kouluttautumista. Ammattitaito pohjautuu pitkälti myös kokemukseen. Tämän vuoksi on tärkeää, että tuomarit saavat ratkaistavakseen monipuolisia asioita. Ammattitaidon ja asiantuntemuksen ylläpito kaikissa hovioikeuksissa edellyttää, että jokaiseen hovioikeuteen saapuu riittävästi monipuolisia asioita. Myös erittäin vaativien asioiden tulisi jakaantua säännönmukaisesti kaikkiin hovioikeuksiin, jotta myös suuritöisten juttujen käsittelyyn olisi kokemusta ja ne saataisiin käsitellyksi kohtuullisessa ajassa.

Hovioikeudet valvovat alaistensa kärjäoikeuksien toimintaa³. Valvontatehtävän tarkoituksena on huolehtia oikeudenkäytön yhdenmukaisuudesta. Hovioikeus yhtenäistää oikeudenkäyttöä muuttamalla valitusasteeseen päätyneitä alemman asteen mahdollisia yhtenäisestä linjasta poikkeavia ratkaisuja. Hovioikeudet valvovat alaistensa kärjäoikeuksien toimintaa myös tarkastuskäynneillä. Hovioikeuspiiriin kuuluvien kärjäoikeuksien lukumäärällä on merkitystä tarkastustoiminnan käytännön toteuttamisen kannalta. Kärjäoikeuksien lukumäärällä saattaa olla merkitystä myös joidenkin hovioikeuden ja kärjäoikeuksien yhteisten oikeudenhoidon yhtenäistämiseen tähtäävien hankkeiden joustavan järjestämisen kannalta.

Hovioikeuksien tuomiopiirejä koskeva voimassa oleva valtioneuvoston päätös (298/1994)⁴ on tullut voimaan 1 päivänä toukokuuta 1994. Sen jälkeen on lakkautettu seuraavat kärjäoikeudet: Pirkanmaa, Saarijärvi, Juva, Iitti. Kemin ja Tornion kärjäoikeudet on yhdistetty Kemi-Tornion kärjäoikeudeksi. Lisäksi Mynämäen kärjäoikeuden nimi on muutettu Vakka-Suomen kärjäoikeudeksi. Tällä hetkellä kärjäoikeuksien lukumäärä hovioikeuspiireittäin on: Turku 16, Vaasa 16, Itä-Suomi 10, Helsinki 9, Kouvola 8 ja Rovaniemi 6.

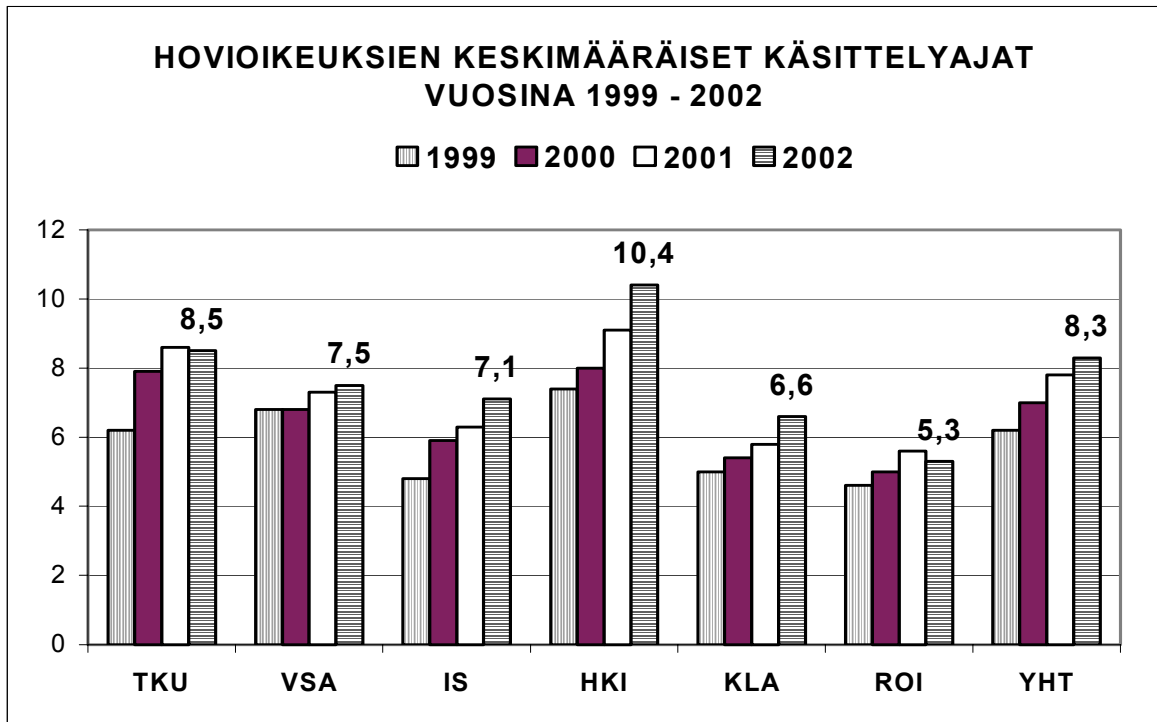
Tulossa olevien, tähän mennessä päätettyjen tuomiopiirimuutosten jälkeen kärjäoikeuksien lukumäärät muuttuvat kahdessa hovioikeuspiirissä. Pietarsaaren kärjäoikeus liitetään 1.3.2003 Mustasaaren kärjäoikeuteen, minkä jälkeen Vaasan hovioikeuspiirissä on 15 kärjäoikeutta. Vammalan kärjäoikeus lakkautetaan 1.6.2003 lukien ja tuomiopiiriin kuuluvat kunnat liitetään pääosin Tampereen kärjäoikeuteen, minkä jälkeen Turun hovioikeuspiirissä on myös 15 kärjäoikeutta. Edellä mainitut muutokset eivät vaikuta hovioikeuksien tuomiopiirijakoon. Karttaliitteessä A⁵ on esitetty voimassaoleva hovioikeuspiirijako ja kärjäoikeuksien tuomiopiirit 1.6.2003.

Kansalaisten tasapuolisuutta oikeusturvan saatavuudessa rikkoo tällä hetkellä se, että asioiden keskimääräiset käsittelyajat vaihtelevat merkittävästi hovioikeuksittain. Vuodesta 1999 lähtien kaikkien hovioikeuksien käsittelyajat ovat vuosittain pidentyneet vuoteen 2001 saakka. Vuonna 2002 käsittelyajat lyhenivät hieman edelliseen vuoteen verrattuna Turun ja Rovaniemen hovioikeuksissa. Muissa hovioikeuksissa käsittelyajat pitenivät edelleen myös vuonna 2002.

³ Hovioikeuslaki 2 § 3 mom. (56/1994).

⁴ Ks. liite 3, Valtioneuvoston päätös hovioikeuksien tuomiopiireistä (298/1994).

⁵ Ks. karttaliite A, Hovioikeuksien tuomiopiirit 1.6.2003.

Kansalaiset joutuvat eriarvoiseen asemaan sen suhteen, miten nopeasti hovioikeuden ratkaisu on saatavissa. Hovioikeusasetuksen 15 §:n mukaan hovioikeudessa on pidettävä istuntoja säännöllisesti ja niin usein, että asiat tulevat ratkaistuksi kohtuullisessa ajassa. Käsittelyaika-erot johtuvat lähinnä hovioikeuksien eriasteisesta ruuhkautumisesta. Sen lisäksi, että keskimääräisissä käsittelyajoissa ei saisi olla merkittäviä eroja, tulee ottaa huomioon perustuslain 21 §:n 1 momentissa säädetty oikeus siihen, että jokaisen tulee saada asiansa tuomioistuimessa käsitellyksi ilman aiheutonta viivytystä. Myös ihmisoikeussopimus (6 artikla 1 §) velvoittaa oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, johon liittyy asian viivytyksetön käsittely.

Asioiden käsittely on edelleen valtaosin kirjallista menettelyä, vaikka vuonna 1998 voimaan tulleella hovioikeusmenettelyuudistuksella on ollut suullisia käsittelyjä selvästi lisäävä vaikutus. Ennen uudistusta hovioikeudella oli laaja harkintavalta sen päättäessä suullisen käsittelyn toimittamisesta.

Voimassa olevan oikeudenkäymiskaaren 26 luvun 14 §:n 1 momentin perusteella pääkäsittely on toimitettava, jos riita-asiassa asianosainen tai rikosasiassa asianomistaja tai vastaaja on sitä vaatinut. Toisessa momentissa on lueteltu tilanteet, joissa pääkäsittelyä ei tarvitse pyynnöstä huolimatta toimittaa. Saman luvun 15 §:n mukaan hovioikeuden on toimitettava pääkäsittely sitä koskevasta vaatimuksesta riippumatta, jos asian ratkaiseminen riippuu kärjäoikeudessa vastaanotetun suullisen todistelun tai kärjäoikeuden katselmusta toimittaessaan tekemien havaintojen uskottavuudesta taikka hovioikeudessa vastaanotettavasta uudesta suullisesta todistelusta. Lisäksi 16 §:ssä on todettu, että hovioikeus voi myös muissa tapauksissa toimittaa pääkäsittelyn katsoessaan sen tarpeelliseksi.

Suullisten käsittelyjen osuus ratkaistuista asioista oli vuonna 1997 vielä vain 5 %, kun se vuonna 2001 oli jo 26 %. Suullisten käsittelyjen lisääntyessä hovioikeudet ovat parantaneet kansalaisten yhdenvertaisuutta oikeuspalvelujen saannin osalta järjestämällä istuntoja hovioi-

keuden kansliapaikkakunnan ulkopuolella. Näillä niin sanotuilla hovioikeuden matkakäräjillä on voitu vähentää asianosaisten ja todistajien matkustustarvetta, mikä on vaikuttanut positiivisesti myös kuluihin ja vaivannäköön.

Voimassa olevassa laissa ei ole säännöksiä hovioikeuskäräjistä. Esityksessä hovioikeusmenettelyä koskevien säännösten muuttamiseksi ehdotetaan lisättäväksi tätä koskeva säännös⁶. Säännöksen tavoitteena on hallituksen esityksen perustelujen mukaan lisätä hovioikeuskäräjien toimittamista niissä hovioikeuksissa, jotka eivät toistaiseksi ole juurikaan niitä toimittaneet, sekä siten parantaa oikeuden saavutettavuutta ja asianosaisten alueellista yhdenvertaisuutta⁷. Oikeusministeriön laatimassa oikeuspolitiikan strategiassa 2003-2012 yhtenä kehittämissuuntana ovat tuomioistuinlaitoksen rakenneuudistukset. Tavoitteena on oikeusturvan alueellisen saatavuuden turvaaminen siitä huolimatta, että tuomioistuinten kiinteä toimipaikka-verkosto harvenee.⁸ Hovioikeuskäräjät lisäävät hovioikeuksien osalta oikeusturvan alueellista saatavuutta.

Työryhmän näkemyksen mukaan hovioikeuspalvelut ovat kohtuullisen tasapuolisesti kansalaisten tarjolla fyysisen saavutettavuuden kannalta, koska hovioikeudet istuvat matkakäräjiä. Vuonna 2001 hovioikeuksien pääkäsittelyistä noin 13 prosenttia istuttiin matkakäräjinä hovioikeuden kansliapaikkakunnan ulkopuolella⁹. Oikeusturvan tasapuolinen saatavuus on hyvä pitkistä välimatkoista huolimatta. Kansalaisten kannalta maantieteellisillä etäisyyksillä ei ole ratkaisevaa merkitystä myös siksi, että hovioikeusmenettely on pääosin kirjallista. Henkilökohtaisen asiointin tarve hovioikeudessa on vähäistä. Posti- ja tietoliikennepalvelut helpottavat yhteydenottoa hovioikeuteen.

Työryhmä pitää oikeuspalvelujen tasapuolisuutta arvioitaessa keskeisimpänä ongelmana keskimääräisissä käsittelyajoissa olevia hovioikeuskohtaisia eroja. Lisäksi työryhmä pitää tärkeänä sitä, että kaikkiin hovioikeuksiin saapuu asioita monipuolisesti. Kaikkien hovioikeuksien yhtä laadukas toiminta edellyttää, että tuomarikunnan ammattitaidon kehittämisedellytykset ovat samanlaiset kaikissa hovioikeuksissa. Tuomioistuinten työ vaatii erityisosaamista, jota syntyy kokemuksen kautta. Kun kaikki hovioikeudet toimivat yhtä laadukkaasti, kansalaisen kannalta ei ole merkitystä sillä, mikä hovioikeus asiaa käsittelee. Tärkeintä on, ettei jutun ratkaiseminen vie kohtuuttomasti aikaa ja ettei pitkistä välimatkoista aiheudu kohtuuttomasti menoja ja ajanhukkaa.

3.2 Työmäärän tasaisempi jakautuminen

Työryhmälle asetetun tehtävän keskeisenä tavoitteena oli työmäärän tasaisempi jakautuminen hovioikeuksien välillä. Työryhmän näkemyksen mukaan virkojen jakautumisen tarkoituksenmukaisuutta hovioikeuksien välillä voidaan parhaiten arvioida suhteuttamalla saapuvat asiat jäsenmäärään. Muun henkilöstön määrää voidaan arvioida suhteessa jäsenten lukumäärään.

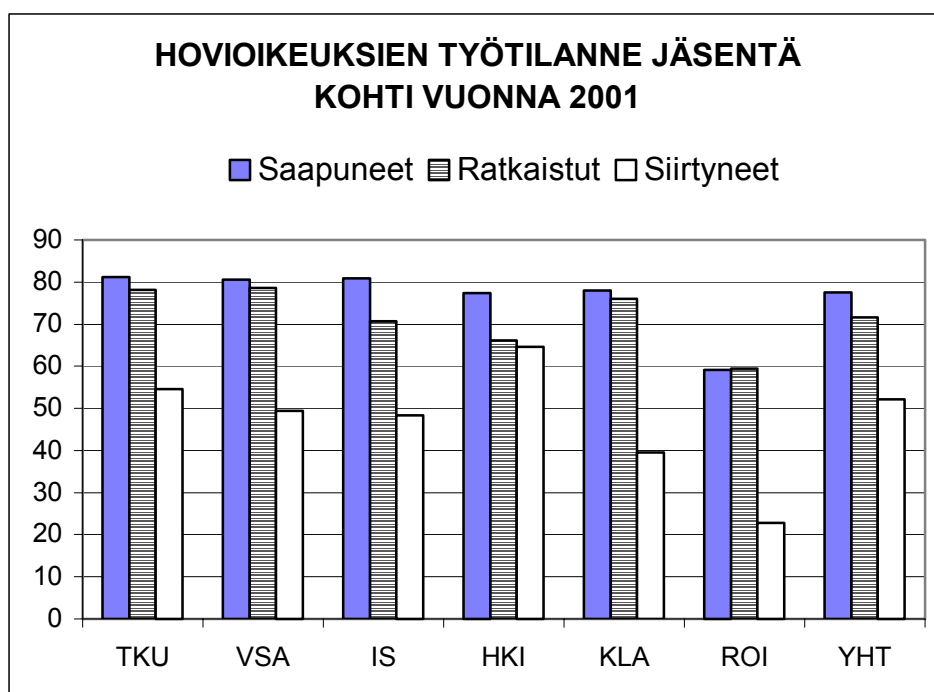
⁶ Lisättävä säännös olisi OK 26 luvun 13 §:n 3 momentti (HE 83/2001).

⁷ Ks. HE 83/2001, s. 32.

⁸ Ks. Oikeuspolitiikan strategia ja kehitysnäkymiä vuosiksi 2003-2012 s. 9.

⁹ Vuonna 2001 hovioikeuksissa ratkaistiin kaikkiaan 3 095 pääkäsittelyä vaatinutta asiaa. Matkakäräjiä oli kaikkiaan 411. Eniten matkakäräjiä istui Vaasan hovioikeus 225 kappaletta eli 47 prosenttia pääkäsittelyistä. Muissa hovioikeuksissa matkakäräjiä järjestettiin seuraavasti: Rovaniemi 97 (45 %), Kouvola 64 (16 %), Itä-Suomi 20 (6 %), Turku 17 (1 %). Helsingin hovioikeus järjesti matkakäräjiä kuudessa asiassa vuonna 2001.

Vuoden 2001 tilastojen perusteella saapuvien asioiden määrä näyttäisi jakaantuvan melko tasaisesti jäsenverkkojen¹⁰ lukumäärän suhteessa. Jäsentä kohti lasketut työmäärät on tässä laskettu sen mukaisina kuin hovioikeuksissa oli vuonna 2001 hovioikeuden jäsenen virkoja. Saapuvia asioita oli keskimäärin 78¹¹ asiaa jäsentä kohti. Turun¹², Vaasan ja Itä-Suomen hovioikeuksissa kyseinen luku oli 81. Helsingin hovioikeudessa 77, Kouvolan hovioikeudessa 78 ja Rovaniemen hovioikeudessa 59¹³. Rovaniemen hovioikeus pystyi ratkaisemaan asioita hieman enemmän kuin niitä saapui. Saapuvia asioita jäsentä kohti oli muissa hovioikeuksissa enemmän kuin ratkaistuja; Helsingin hovioikeuksissa 11, Itä-Suomen hovioikeudessa 10, Turun hovioikeudessa 3 ja Vaasan sekä Kouvolan hovioikeuksissa 2.

Henkilötyövuotta kohti laskettu tasainen työmäärän jakautuminen edellyttää pieniä muutoksia hovioikeuksien nykyiseen tuomiopiirijakoon. Pelkästään henkilöstösiirroilla tähän on vaikea päästä. Henkilöstöön suhteutettuna hovioikeuksiin saapuu erilainen määrä asioita. Organisaatorisista syistä pienestä hovioikeudesta henkilöstöä ei kuitenkaan voi tietystä tasosta vähentää ja siirtää sellaisiin hovioikeuksiin, joihin saapuu enemmän asioita.

Työmäärän jakautuminen absoluuttisesti tasaisemmin edellyttää enemmän tai huomattavasti enemmän muutoksia nykyisiin hovioikeuspiirijakoon. Jos tavoitteena on henkilöstömäärään

¹⁰ Hovioikeuden jäseniä ovat hovioikeudenlaamannit ja hovioikeudenneuvokset, joita vuonna 2001 hovioikeuksissa yhteensä oli 164. Hovioikeuksittain jäsenvirat jakautuivat seuraavasti: Turku 39 (37,5 henkilötyövuotta), Vaasa 20, Itä-Suomi 19, Helsinki 54, Kouvola 18 ja Rovaniemi 14 (13 henkilötyövuotta).

¹¹ Jäsenhenkilötyövuosia kohden laskettuna saapuvia asioita oli 79 vuonna 2001. Turun hovioikeudessa kolmen jäsenen toimenkuvaan kuului puoliksi esittelijän tehtäviä, samoin oli menetelty Rovaniemen hovioikeudessa kahden jäsenen kohdalla. Näin ollen jäsenhenkilötyövuosimäärä (htv) oli yhteensä 161,5 htv, eli 2,5 htv (=3/2+2/2) pienempi kuin virkamäärää (164).

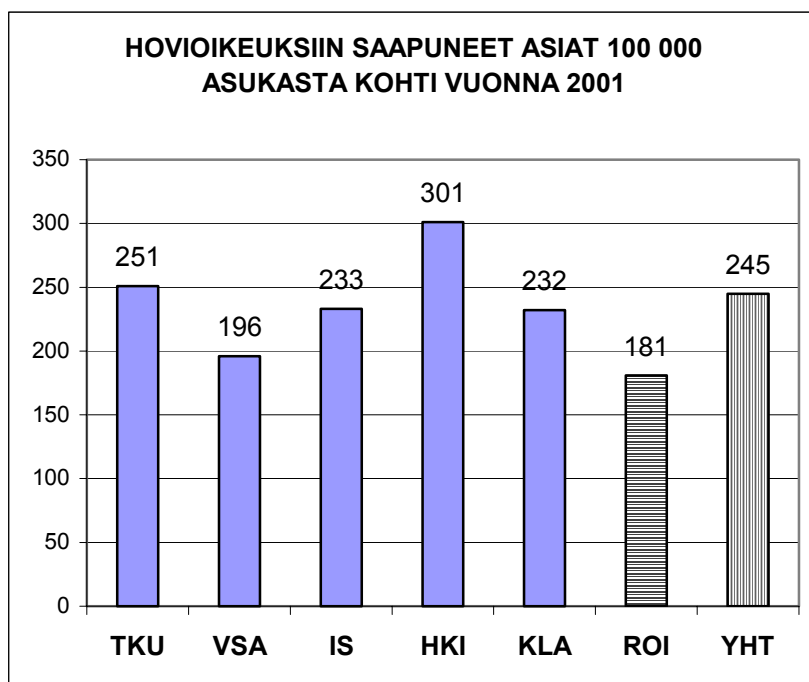
¹² Henkilötyövuosia (37,5) kohden laskettuna saapuvia asioita oli 84 Turun hovioikeudessa.

¹³ Henkilötyövuosia (13) kohden laskettuna saapuvia asioita oli 64 Rovaniemen hovioikeudessa.

suhteuttamattoman työ määrän tasaisempi jakautuminen, ratkaisevaa on, miten tasaiseen absoluuttisen työ määrän jakautumiseen pyritään.

Jos vuonna 2001 hovioikeuksiin saapuneet asiat (12 725) jaettaisiin tasan kaikkien kuuden hovioikeuden kesken, jokaisen hovioikeuden saapuvien asioiden määrä olisi 2 120 asiaa. Helsingin kärjäoikeudesta saapui vuonna 2001 Helsingin hovioikeuteen 2 109 asiaa. Saapuvien asioiden jakaminen täysin tasan tarkoittaisi sitä, että Helsingin hovioikeuden tuomiopiiriin kuuluisi ainoastaan Helsingin kärjäoikeus. Juttujen vaikeusaste-eroa huomioon ottamatta myös hovioikeuksien jäsenten kokonaismäärän¹⁴ tulisi tällöin jakaantua tasaisesti eli jäseniä tulisi olla noin 27 jokaisessa hovioikeudessa. Nyt hovioikeuksien jäsenmäärä vaihtelee siten, että vähiten jäseniä on Rovaniemen hovioikeudessa (12) ja eniten Helsingin hovioikeudessa (54).

Jos hovioikeuksien väestöpohja olisi kaikissa hovioikeuksissa samanlainen, jokaisen hovioikeuden tuomiopiirin alueella asuisi noin 866 000 asukasta. Suomen kokonaisväkiluku oli 5 194 901 asukasta 31.12.2001 Pääkaupunkiseudun kolmen suurimman kärjäoikeuden¹⁵ väestöpohja on yhteensä 965 000 asukasta eli viidesosa koko maan väestöstä. Hovioikeuksien työ määrää ei ole perusteltua jakaa ainoastaan väestömäärien perusteella. Väestöön suhteutettu saapuvien asioiden määrä vaihtelee huomattavasti hovioikeuksittain. Saapuvien asioiden määrä suhteessa väestöön on suurin Helsingin hovioikeudessa, 301 ja pienin Rovaniemen hovioikeudessa, 181 saapuvaa asiaa sataatuhatta asukasta kohti vuonna 2001.

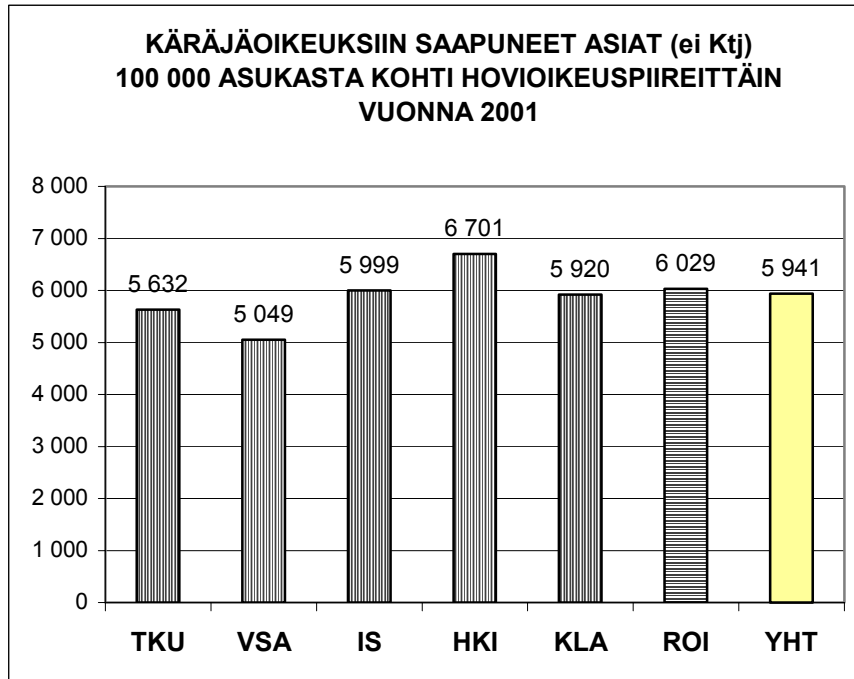

Hovioikeuden käsiteltäväksi saapuvat asiat ovat pääosin alioikeuden päätöksiä koskevia valituksia. Alioikeuksiin saapuneiden asioiden määrissä on havaittavissa samansuuntaisia hovioikeuspiirikohtaisia eroja kuin on hovioikeuksiin saapuneissa asioissakin. Väestöön suhteutetus-

¹⁴ Vuonna 2001 jäsenten kokonaismäärä oli 164 ja 162 vuonna 2002.

¹⁵ Helsingin kärjäoikeus 559 718, Espoon kärjäoikeus 225 379 ja Vantaan kärjäoikeus 179 856 asukasta.

ti eniten asioita saapuu Helsingin hovioikeuspiiriin käräjäoikeuksiin ja vähiten Vaasan hovioikeuspiiriin käräjäoikeuksiin. Seuraavassa kuvassa on kaikki käräjäoikeuteen saapuneet asiat, ilman kiinteistöasioita, suhteutettu väestömäärään.

Rovaniemen hovioikeuspiiriin käräjäoikeuksiin saapuu asioita väestöön suhteutetusti hieman koko maan keskiarvoa enemmän. Sen sijaan Rovaniemen hovioikeuteen saapuvia asioita oli väestöön suhteutetusti hovioikeuksista vähiten. Eroa selittävänä tekijänä voi olla muutoksenhakualttius. Vuonna 2001 koko maassa kaikista riita-asioissa valitusprosentti oli 21 %. Rikosasioissa vastaava osuus oli 11 %. Riita-asioiden muutoksenhakuprosentit alioikeuksissa hovioikeuspiireittäin olivat vuonna 2001: Turku 25 %, Vaasa 21 %, Itä-Suomi 15 %, Helsinki 24 %, Kouvola 19 % ja Rovaniemi 14 %¹⁶.

Valitusasteeseen saapuvien asioiden lukumäärään vaikuttavat monet tekijät, kuten asioiden laatu ja vaikeus. Mutta myös se, miten kansalaiset kokevat tullessa kohdelluksi oikeudenkäynnissä. Päätöksen riittävän laadukas perustelu voi vaikuttaa siihen, pitävätkö asianosaiset päätöstä hyväksyttävänä. Myös muut päätökseen liittyvät laatutekijät vaikuttavat muutoksenhakufrekvenssiin.

Väestöön suhteutettu saapuvien asioiden lukumääräero kuvastaa sitä, että oikeuslaitoksen palvelujen tarve vaihtelee alueittain. Eroja selittävänä tekijänä saattaa olla esimerkiksi taloudellisen toiminnan taso ja yritys-elämän keskittyminen sekä väestön ikärakenne. Jos asiamäärä väestöön suhteutettuna on muita korkeampi, asiat voivat olla vaikeampia ja työläämpiä ratkaista. Asiamäärätiedot eivät sinällään kuvaa täysin asioiden käsittelystä aiheutuvaa työmäärää.

Työryhmä on esityksessään tavoitellut ensinnäkin työmäärän jakautumista tasaisemmin henkilöstömäärän suhteessa, mutta toisaalta myös hovioikeuksien kokoerojen tasaamista saapuvien

¹⁶ Ks. liite 4, Yleisissä alioikeuksissa loppuun käsitellyt riita-asiat ja niistä tehdyt valitukset.

kokonaisasiamäärien suhteen. Hovioikeuksien asiarakenteeseen liittyvät yhdenmukaistamista-voitteet edellyttävät, että tuomiopiirit eivät poikkeaisi merkittävästi toisistaan sosio-ekonomiselta rakenteeltaan. Tavoitteena olisi, että jokaisen hovioikeuden tuomiopiirissä olisi ainakin yksi kasvukeskus. Kasvukeskusten oikeusjuttujen oletetaan olevan juridisesti vaikeampia kuin koko maassa keskimääräisesti.

Tällä hetkellä Helsingin hovioikeuteen saapuu kolmasosa (32,9 %) kaikista hovioikeuksiin saapuvista asioista. Toiseksi eniten asioita saapuu Turun hovioikeuteen (24,6 %) ja vähiten Rovaniemen hovioikeuteen (6,8 %). Muihin hovioikeuksiin saapuvien asioiden osuus kaikista asioista on 12 prosentin luokkaa; Vaasa (12,8 %), Itä-Suomi (11,7 %) ja Kouvola (11,2 %).

3.3 Toiminnalliseen tehokkuuteen vaikuttavat organisatoriset ratkaisut

Hovioikeudessa on presidentti sekä muina jäseninä hovioikeudenlaamanneja ja hovioikeuden-neuvoksia. Asessori ja viskaalit ovat hovioikeuden esittelijöitä, mutta myös hovioikeuden jäsen voi toimia esittelijänä. Lisäksi hovioikeudessa työskentelee kansliapäällikkö ja muuta henkilöstöä.

Hovioikeus toimii osastoihin jakautuneena. Osastoon kuuluu yhteensä vähintään kuusi jäsentä. Hovioikeutta, jossa olisi alle kaksi osastoa, ei voitane pitää toimintaedellytyksiltään hyvänä. Näin ollen 12 jäsentä on pienin mahdollinen jäsenten yhteismäärä.

Osastoa johtaa hovioikeudenlaamanni, joka vastaa osaston tulostavoitteen saavuttamisesta ja huolehtii töiden tasaisesta jakautumisesta. Mikäli osastoja on vähän, toimintaa tehostavaa erikoistumista ei ole mahdollista toteuttaa.

Yleisin kokoonpano esittelyssä ratkaistuissa jutuissa on kolme jäsentä ja esittelijä (3+1). Eräissä tapauksissa asia voidaan käsitellä myös kevennetyssä kahden jäsenen ja kokeneen esittelijän muodostamassa kokoonpanossa (2+1). Vuonna 2001 hovioikeuksien välillä oli merkittäviä eroja eri kokoonpanojen käytössä. Kolmen jäsenen ja esittelijän kokoonpano oli yleisin Helsingin hovioikeudessa 82 % ja sitä käytettiin vähiten Vaasan hovioikeudessa 68 %. Kevennettyä kokoonpanoa käytti eniten Vaasan hovioikeus, jossa kyseisen kokoonpanon osuus oli 20 %. Lähes kaikissa muissa hovioikeuksissa vastaavan kokoonpanon osuus oli kymmenen prosentin luokkaa. Turun ja Rovaniemen hovioikeudet käyttivät eniten kolmen jäsenen kokoonpanoa (3+0), joita oli noin 10 %, kun se muilla oli muutaman prosentin luokkaa.

Kevennetyn kokoonpanon käyttö vaikuttaa merkittävästi ratkaisukapasiteettiin. Kevennettyä kokoonpanoa käyttämällä henkilöstövoimavaroja vapautuu muiden asioiden käsittelyyn, joten samalla kokonaishenkilöstömäärällä saadaan käsitellyksi suurempi asiamäärä.

Toiminnan tehokkuuden edellytysten varmistamiseksi eri henkilöstöryhmiä tulee olla oikeasuhteisesti käytettävissä. Erilaisten kokoonpanojen käyttö asian laadusta riippuen on mahdollista, jos esittelijöiden lukumäärä suhteessa jäsenten määrään on oikea. Toiminta tulee myös suunnitella mahdollisimman hyvin siten, että kevennetyt kokoonpanot käytetään silloin, kun ne ovat mahdollisia. Piirirajamuutosten vaikutusta arvioidessaan työryhmä otti lähtökohdaksi henkilöstöryhmien nykyiset suhteelliset osuudet koko maan tasolla. Tämän perusteella

henkilöstötarvelaskelmat koko henkilöstön osalta voitiin arvioida siten, että tavoitteena oli saada kaikkiin hovioikeuksiin samanlainen henkilöstörakenne.

Organisatoristen tekijöiden lisäksi toiminnalliseen tehokkuuteen voidaan vaikuttaa hovioikeusmenettelyä kehittämällä. Menettelyyn liittyvät kehittämismahdollisuudet eivät kuitenkaan ole riippuvaisia hovioikeuspiirijaosta.

3.4 Maakuntajaon noudattaminen

Hovioikeuspiirijaon uudelleenarvioinnin tulee tapahtua kokonaisvaltaisesti koko Suomea koskien, ei ainoastaan yksittäisiä kärjäoikeuksia toiseen hovioikeuspiiriin siirtämällä. Työryhmä piti tärkeänä, että piirirajojen tulee olla järkevästi hahmotettavissa ja niiden tulee olla lähtökohtaisesti luonnollisia kokonaisuuksia.

Maakuntajako on valtionhallinnon perusjako, jota tulee noudattaa mahdollisuuksien mukaan. Maakuntajaon noudattaminen on myös kärjäoikeuksien tuomiopiirijaon lähtökohtana, joten hovioikeuspiirijaossa maakunnallisten rajojen noudattaminen toteutuu pitkälti sen perusteella noudattaako kärjäoikeuspiiri maakuntajakoa. Jos maakunnan alueella on useita kärjäoikeuspiirejä, tulisi kaikki samaan maakuntaan kuuluvat kärjäoikeudet sijoittaa mahdollisuuksien mukaan saman hovioikeuspiiriin.

Työryhmän mielestä maakunnallisella jaotuksella ei kuitenkaan ole suurta merkitystä valitusasteessa tapahtuvan oikeudenhoidon kannalta, joten perustellusta syystä maakunnallisesta jaotuksesta voidaan poiketa hovioikeuspiirijaon kohdalla.

3.5 Neutraali vaikutus kielelliseen aluejakoon

Kielilain mukaan tuomioistuimissa on käytettävä kunkin virka-alueen mukaan maan kansalliskieltä, joko suomea tai ruotsia.¹⁷

Kunta on yksikielinen, jos kunnassa on ainoastaan samankielisiä asukkaita tai jos siinä asuivien toiskielisten luku on pienempi kuin kahdeksan prosenttia asukkaiden koko määrästä, mutta kaksikielinen, jos toiskielisten luku nousee sanottuun prosenttimäärään tai on vähintään kolmetuhatta¹⁸.

Virka-alue katsotaan yksikieliseksi, jos siihen kuuluu ainoastaan samankielisiä kuntia. Alue, johon kuuluu erikielisiä tai kaksikielisiä kuntia katsotaan kunkin kunnan osalta samankieliseksi kuin asianomainen kunta.

Oikeudellinen kielijaotus on säännelty valtioneuvoston päätöksessä virka- ja itsehallintoalueiden kielellisestä jaotuksesta vuosina 2003-2012 (1174/2002). Sen mukaan Itä-Suomen, Kou-

¹⁷ Kielilaki 1§ (148/1922, muut. 10/1975).

¹⁸ Tällä hetkellä on vireillä kielilain uudistaminen (HE 92/2002). Esityksen keskeisenä tavoitteena on turvata suomen- ja ruotsinkielisen väestön kielelliset oikeudet perustuslaissa edellytetyllä tavalla. Viranomaisissa käytettäväni kielinä olisi edelleen joko suomi tai ruotsi. Kielellisen jaotuksen määräytymisperusteet ehdotetaan säilytettäväksi entisellään.

volan ja Rovaniemen hovioikeuspiirit ovat suomenkielisiä. Turun, Vaasan, ja Helsingin hovioikeuspiirit ovat suomenkielisiä suomenkielisten ja kaksikielisiä kaksikielisten kuntien osalta. Lisäksi Turun ja Vaasan hovioikeuspiirit ovat ruotsinkielisiä ruotsinkielisten kuntien osalta.

Kaksikielisiä kärjäoikeuksia, joissa asukkaiden enemmistö on suomenkielisiä, ovat:

- Espoon kärjäoikeus
- Helsingin kärjäoikeus
- Kokkolan kärjäoikeus
- Lohjan kärjäoikeus
- Loviisan kärjäoikeus
- Porvoon kärjäoikeus
- Raaseporin kärjäoikeus
- Salon kärjäoikeus
- Turun kärjäoikeus
- Vaasan kärjäoikeus
- Vantaan kärjäoikeus

Kaksikielisiä kärjäoikeuksia, joissa asukkaiden enemmistö on ruotsinkielisiä, ovat:

- Mustasaaren kärjäoikeus
- Paraisten kärjäoikeus
- Pietarsaaren kärjäoikeus

Ahvenanmaan kärjäoikeus on ruotsinkielinen. Muut kärjäoikeudet ovat suomenkielisiä.

Valtioneuvosto määrää joka kymmenes vuosi, mitkä virka-alueet on katsottava suomen- tai ruotsinkielisiksi. Uusimman päätöksen voimassaoloaika on 2003-2012. Väestötilaston (31.12.2001) perusteella kärjäoikeuksien kielijaotus olisi muuttunut vain Lohjan kärjäoikeuden osalta, sillä Lohjan kaupungin väestöpohja ei enää täytä kaksikielisyyden edellytyksiä. Valtioneuvosto päätti kuitenkin 3.12.2002 kielilain poikkeussäännösten nojalla määrätä Lohjan kaupungin edelleen kaksikieliseksi 2003-2012, vaikka ruotsinkielisten osuus on vähentynyt neljään prosenttiin¹⁹. Näin ollen myös Lohjan kärjäoikeus on kaksikielinen seuraavan kymmenvuotiskauden ajan. Turun kaupungissa ruotsinkielisten osuus on vain viisi prosenttia. Kunta säilyy, ja samalla kärjäoikeus, edelleen kaksikielisenä, koska ruotsinkielistä väestöä on lähes kolminkertainen määrä edellytettävään 3 000 asukkaan määrän nähden. Vantaan kaupungin ruotsinkielinen väestön osuus on kolme prosenttia koko kaupungin väestöstä. Ruotsinkielisten kokonaismäärä on kuitenkin kaksinkertainen edellytettävästä, joten kaupunki on edelleen kaksikielinen.

Alioikeuspiirijakoehdotuksen toteuttaminen ei vaikuttaisi kärjäoikeuksien kielijaotuksiin kuin Pyhtään kunnan osalta. Alioikeuspiirijakoa pohtineen työryhmän esitys (15.12.200) Pyh-

¹⁹ Kielilain 2 §:n (148/1922, muut.10/1975) mukaan valtioneuvosto voi erityisestä syystä määrätä, että kunta on seuraavan kymmenvuotiskauden ajan kaksikielinen, vaikka se edellytysten mukaan olisi yksikielinen. Kaksikielistä kuntaa ei saa määrätä yksikieliseksi, ellei toiskielisten luku kunnassa ole alentunut kuuteen prosenttiin tai sitä pienemmäksi.

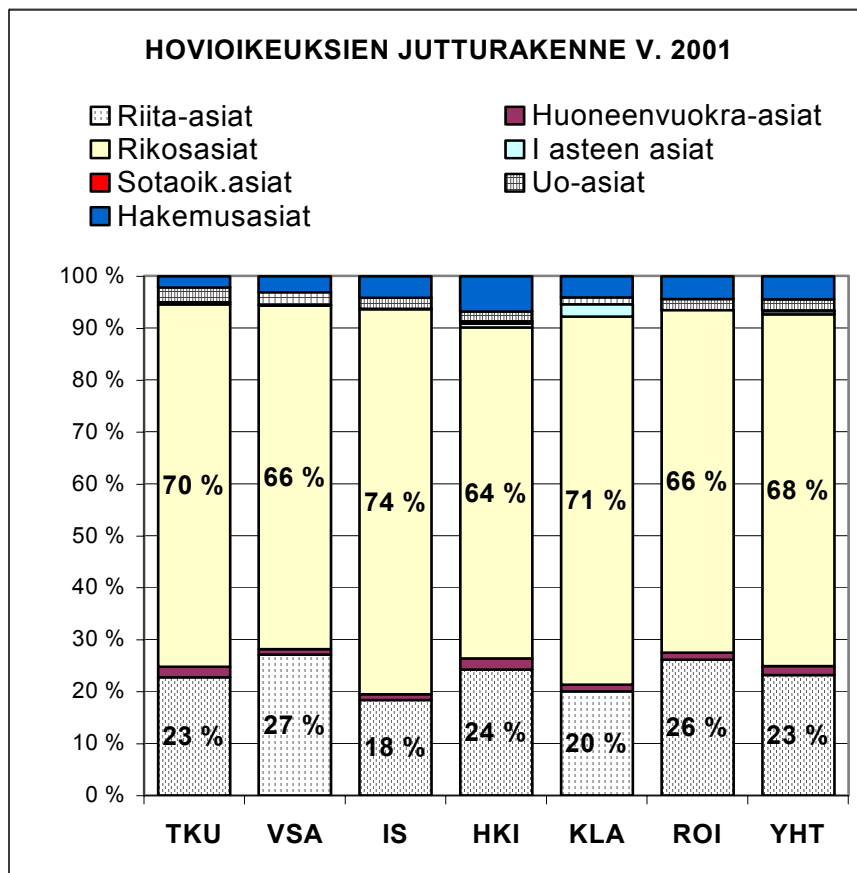
tään kunnan siirtämisestä Kotkan käräjäoikeuden tuomiopiirin pohjautui siihen, että näin tuomiopiiri noudattaisi maakuntajakoa. Pyhtään kunnan väestöstä ruotsinkielisiä on 11 % (581 asukasta). Ehdotettu siirto tekisi Kotkan käräjäoikeudesta kaksikielisen. Loviisan, Pyhtään ja Ruotsinpyhtään kunnat ovat harkitsemassa kuntaliitosta. Kuntaliitoksen myötä Pyhtään kunnan siirtotarve poistuu ja Kotkan käräjäoikeus säilyy edelleen yksikielisenä. Samalla myös Kouvolan hovioikeus säilyy yksikielisenä.

Työryhmä on esitystä laatiessaan lähtenyt siitä, että hovioikeuksien piirirajamuutokset eivät vaikuta käräjäoikeuksien tai hovioikeuksien kielelliseen jaotukseen. Tämä tarkoittaa sitä, että kaksikielisiä käräjäoikeuksia ei esitetä siirrettäväksi yksikielisen hovioikeuden tuomiopiiriin.

4 HOVIOIKEUKSIEN TYÖMÄÄRÄ

4.1 Työmäärän arviointikriteerejä

Työryhmä päätti ottaa hovioikeuksien työmäärän arvioinnin lähtökohdaksi saapuvien asioiden lukumäärän. Asiarakenne- ja juttujen vaikeusaste-eroista sekä muista hovioikeuksien välisistä erityispiirteistä johtuu, etteivät todelliset työmääräerot ole pääteltävissä pelkästään saapuvien asioiden lukumääräeroista. Hovioikeuksien jutturakenteesta valtaosa oli rikosasioita (68 %) vuonna 2001. Rikosasioiden osuus hovioikeuden käsittelemistä asioista oli suurin Itä-Suomen hovioikeudessa (74 %) ja pienin Helsingin hovioikeudessa (64 %). Riita-asioiden osuus kaikista asioista oli suurin Vaasan hovioikeudessa (27 %) ja pienin Itä-Suomen hovioikeudessa (18 %).

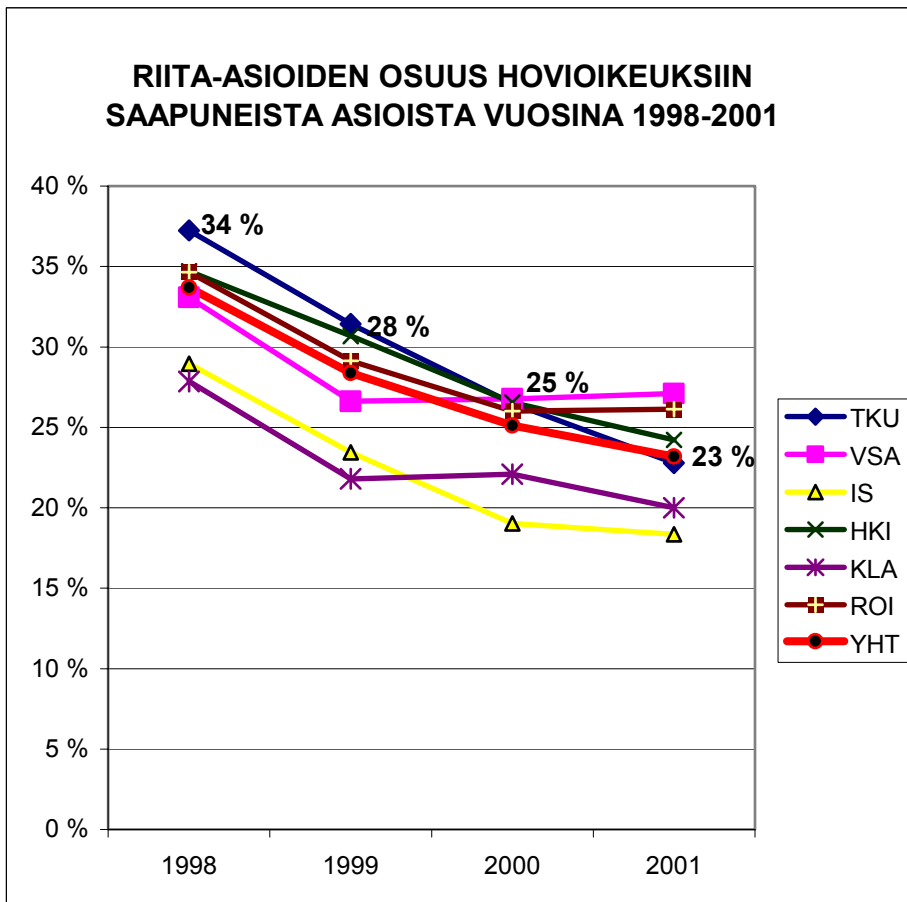
Asianimikkeittäin tarkasteltuna yleisin nimike vuonna 2001 hovioikeuksien antamissa asioissa oli pahoinpitely, 952 asiaa (8,1 %). Hovioikeuksittain tarkasteltuna pahoinpitelyasiat olisivat yleisimpiä Itä-Suomen ja Vaasan hovioikeuksissa. Helsingin hovioikeuden antamista asioista yleisin asianimike oli muu hakemusasia. Tilastokeskuksen ylläpitämää siviiliasioiden nimikkeistöä koskevien ohjeiden²⁰ mukaan hovioikeudet kirjaavat muu hakemusasia koodilla (3290) muun muassa maksuttomasta oikeudenkäynnistä ja oikeudenkäyntikuluista tehdyt valitukset. Helsingin hovioikeus kirjaa tällä koodilla myös sen yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvat kansainvälis-yksityisoikeudelliset hakemusasiat. Turun hovioikeudessa yleisin nimike oli varkaus. Kouvolan ja Rovaniemen hovioikeuksien antamissa asioissa oli useimmiten kyse törkeästä rattijuopumuksesta.²¹

Riita-asioiden osuus hovioikeuksiin saapuneista asioista on viime vuosina vähentynyt kaikissa hovioikeuksissa. Vuonna 1998 riita-asioiden osuus saapuneista asioista oli 34 prosenttia ja vuonna 2001 osuus oli laskenut 23 prosenttiin. Rikosasioiden osuus saapuneista asioista on vastaavasti noussut 12 prosenttiyksikköä. Vuonna 1998 rikosasioiden osuus oli 56 prosenttia ja oli vuonna 2001 68 prosenttia.²²

²⁰ Ks. Siviiliasian nimikkeistö 2002, s. 13. Käsikirjoja 36. Tilastokeskus 2001.

²¹ Ks. liite 5, Hovioikeuksien antamat asiat vuonna 2001 nimikkeittäin.

²² Ks. liite 6, Hovioikeuksien asiamääräkehitys, saapuneet asiat asiaryhmittäin.

Hovioikeuksien asiaryhmittelyssä velkajärjestelyasiat luokitellaan riita-asioiden ryhmään. Yksityishenkilön velkajärjestelyasioita koskevat ratkaisut ovat vähentyneet viime vuosina merkittävästi. Vuonna 1998 hovioikeuksissa ratkaistiin 895 velkajärjestelyasiaa, mutta vuonna 2001 enää 477 asiaa. Riita-asioiden määrä on vähentynyt eniten velkajärjestelyasioiden asiaryhmässä.

Työryhmä tuli siihen lopputulokseen, että asiarakenteesta ei voi tehdä tarkkoja työmäärää kuvaavia päätelmiä. Tälle kannalle päädyttiin muun muassa sen jälkeen, kun työryhmän sihteeri oli kuullut asiasta hovioikeuksien kansliapäälliköitä. Asiaryhmien välillä ei ollut havaittavissa selkeitä kriteerejä todellisen työmäärän kuvaamiseksi esimerkiksi painottamalla asiaryhmiä eritavalla työmäärää arvioitaessa.

Todellisen työmäärän mittaamiseksi työryhmä arvioi myös muiden tilastotietojen käytettävyyttä. Työryhmä joutui kuitenkin toteamaan, että valmisteluun käytettyä aikaa koskevien tietojen tai juttujen laajuutta koskevien hovioikeuden sisäisesti käyttämien luokittelujen perusteella ei ole laadittavissa selkeitä laskentasääntöjä tarkan työmäärän laskemiseksi. Myöskään käytetty ratkaisukokoonpano ei kuvaa juttujen työmäärää, koska hovioikeuksien välillä on eroja työmenetelmissä ja kokoonpanojen käyttöasteessa muista kuin työmäärästä johtuvista syistä. Aineiston perusteella oli kuitenkin todettavissa, että Helsingin hovioikeudessa on keskimääräistä vaikeimmat ja laajimmat jutut muihin hovioikeuksiin verrattuna.

Helsingin hovioikeuden oman selvityksen mukaan hovioikeus on pystynyt ratkaisemaan erittäin laajoja (mammutti) ja keskimääräistä laajempia (purkki) juttuja vuonna 2001 yhteensä 47. Niiden käsittelyyn osallistuneita jäseniä kohti asioita oli yhteensä 3,1 kappaletta. Muut jäsenet ovat samana vuonna ratkaisseet $3570 - 47 : (54 - 15) = 90 / \text{jäsen}^{23}$.

Työmäärä täytyy kuvata mahdollisimman tarkasti, jotta voidaan arvioida tarvittavan henkilöstön määrä. Työryhmä päätti, että työmäärän lisäksi henkilöstötarvetta laskettaessa tulee ottaa huomioon osa matkakäräjiin kuluva matka-ajasta.

4.2 Ratkaisumäärä jäsenvirkaa kohti

Hovioikeuksien kokonaishenkilöstötarpeen laskennan lähtökohdaksi työryhmä valitsi jäsentä kohti tulevan työmäärän. Saapuvien asioiden tulisi siten olla suhteessa jäsenten lukumäärään. Ratkaisumääräksi jäsentä kohti päätettiin ottaa vuoden 2001 toteuma, koska kyseinen tieto on viimeisin toteutunut koko vuotta koskeva tilastotieto, joka oli työryhmän käytettävissä. Jäsenten lukumäärätietona on käytetty kyseisenä vuonna hovioikeudessa olleiden hovioikeudellaamannien ja hovioikeudenneuvosten yhteismäärää²⁴.

Jäsentä kohti laskettu ratkaistujen asioiden lukumäärä vaihteli hovioikeuksittain vuonna 2001 siten, että pienin toteuma oli Rovaniemen hovioikeudessa (60²⁵) ja suurin Vaasan hovioikeudessa (79). Helsingin hovioikeudessa ratkaistuja asioita jäsentä kohti oli 66. Helsingin ja Rovaniemen hovioikeuksia lukuun ottamatta kaikissa hovioikeuksissa ratkaisuja jäsentä kohti oli

²³ Helsingin hovioikeuden selvityksen mukaan vuonna 2001 Helsingin hovioikeus antoi purkki- ja mammuttijuttuja yhteensä 47, joista:

43 Purkkijuttua.

Hovioikeus arvioi, että vuosittain purkkijuttujen ratkaisemiseen tarvitaan ainakin 6 jäsenen ja 6 esittelijän työpanos.

4 Mammuttijuttua

S 99/152: Kaksi jäsentä on käyttänyt yhteensä 34 kuukautta ja kaksi esittelijää yhteensä 39 kuukautta. Kun toinen esittelijä on samalla ollut määräaikainen jäsen, voidaan arvioida asiaa käytetyn 42 jäsenkuukautta ja 31 esittelijäkuukautta. Jutun vaatima työmäärä on siis vastannut 3,5 jäsenen ja 2,5 esittelijän vuotuista työmäärää.

S 99/1890: Jäsenet ovat käyttäneet yhteensä 121 viikkoa ja esittelijä 65 viikkoa. Työmäärä vastaa 2,5 jäsenen ja 1,5 esittelijän vuotuista työmäärää.

R 98/1660: Puheenjohtajan ja valmistelusta vastaavan jäsenen yhteenlaskettu ajankäyttö oli 18 kuukautta ja määräaikaisena jäsenenä toimineen esittelijän 19 kuukautta eli jutun vaatima työmäärä on vastannut 2 jäsenen ja 1 esittelijän vuotuista työmäärää.

R 99/2897: Esittelijä käytti 365 päivää ja tarkastava jäsen 182 päivää. Puheenjohtajan ja välijäsenen työpanos mukaan lukien työmäärä on vastannut ainakin 1,5 jäsenen ja 1,5 esittelijän vuotuista työmäärää.

²⁴ Joissakin hovioikeuksissa osalle hovioikeuden jäsenistä on määrätty tehtäväksi esittelijän tehtäviä. Työmäärää koskevissa laskelmissa työpanos on kuitenkin arvioitu kohdentuvan tehtävänimikkeen mukaisesti. Ks. kappale 3.2.

²⁵ 64 asiaa jäsenhenkilötyövuotta kohden. Ks. kappale 3.2.

yli 70.²⁶ Helsingin hovioikeuden jäsentä kohti laskettu ratkaisumäärä kuvastaa sitä, että hovioikeuteen saapuvat asiat ovat keskimäärin laajempia ja vaikeampia kuin muihin hovioikeuksiin keskimäärin saapuvat asiat. Rovaniemen hovioikeuden osalta voidaan todeta, että sen ratkaistavaksi vuosittain saapuvien asioiden lukumäärä on vähentynyt usean vuoden ajan vuoteen 2001 mennessä.

Työryhmä päätti henkilöstötarvetta arvioidessaan soveltaa Helsingin hovioikeuden osalta vuonna 2001 jäsentä kohti ratkaistujen asioiden lukumäärää eli 66 asiaa/jäsen. Muiden hovioikeuksien kohdalla henkilöstömäärää arvioitaessa päätettiin soveltaa muiden hovioikeuksien keskimääräistä jäsentä kohti tullutta ratkaisumäärää, joka vuonna 2001 oli 74²⁷ asiaa. Kyseinen luku oli Helsingin hovioikeuden kohdalla 11 prosenttia pienempi kuin muilla. Ottaen huomioon hovioikeuksien vuoden 2001 ratkaisumäärät, tämän voidaan katsoa vastaavan Helsingin hovioikeuden juttujen vaikeusaste-eroa muiden hovioikeuksien juttuihin nähden.

Vuonna 2001 hovioikeuksiin saapui yhteensä 12 725 asiaa. Jäseniä hovioikeuksissa oli yhteensä 164, joten saapuvia asioita oli 78 jäsentä kohti. Vireillä olevien asioiden lukumäärä nousi lähes 1 000 asiaa vuonna 2001. Vuonna 2001 jäsentä kohti laskettava ratkaisujen määrä ei riitä, koska saapuvia asioita on enemmän. Jos ratkaisujen määrä ei nouse vuoden 2001 tasosta, hovioikeuksien ruuhkautuminen jatkuu edelleen. Henkilöstötarvelaskelmissa vireillä olevien asioiden lukumäärän kasvu on jaettu ratkaisutehon perusteella jäsenmäärän suhteessa²⁸.

Varsinaisen työskentelyn aikana työryhmä ennakoii lokakuun loppuun mennessä 2002 toteutuneen ratkaistujen asioiden lukumäärätiedon perusteella, että ratkaisuteho olisi vuonna 2002 hieman edellisvuotta parempi. Mietinnön kirjoitusvaiheessa vuotta 2002 koskevat tilastotiedot ovat käytettävissä ja voidaan havaita, että ratkaisuteho on kasvanut. Hovioikeudet ratkaisivat vuonna 2002 yhteensä 12 420 asiaa. Toisaalta myös saapuvien asioiden määrä kasvoi edellisestä vuodesta ja oli 13 143 asiaa.

5 EHDOTUS HOVIOIKEUKSIEN UUSIKSI TUOMIOPIIREIKSI

5.1 Siirrettävät käräjäoikeudet

Työryhmä esittää, että hovioikeuksien tuomiopiirijakoa muutettaisiin 1.1.2004 lukien. Sitä aiemmin tehdyt muutoksenhaut käsiteltäisiin siinä hovioikeudessa, johon muutoksenhaku on alun perin tehty. Ehdotuksen mukaan 13 käräjäoikeutta siirrettäisiin toiseen hovioikeuspiiriin. Helsingin hovioikeutta lukuun ottamatta kaikki hovioikeudet saisivat uusia alioikeuspiirejä. Eniten käräjäoikeuksia siirrettäisiin Rovaniemen hovioikeuden tuomiopiiriin. Helsingin ja Vaasan hovioikeuspiireistä vähenisi neljä käräjäoikeutta. Käräjäoikeuksien määrällä tarkasteltuna nettolisäystä tulisi vain Rovaniemen ja Itä-Suomen hovioikeuksien kohdalla.

²⁶ Ks. liite 7, Hovioikeuksissa ratkaistut asiat jäsentä kohti.

²⁷ 76 asiaa jäsenhenkilötyövuotta kohden. Ks. kappale 3.2.

²⁸ Helsingin hovioikeudessa vireillä olevien asioiden lisäys jäsentä kohti on 0,89 (66/74), kun se muilla on yksi. Siirtyvien asioiden kokonaismäärä on jaettu tässä suhteessa jäsenten lukumäärän perusteella kaikkiin hovioikeuksiin.

KÄRÄJÄOIKEUS

LOHJA
 RAASEPORI
 HYVINKÄÄ
 TUUSULA
 IKAALINEN
 PORI
 IMATRA
 HEINOLA
 ÄÄNEKOSKI
 HAAPAJÄRVI
 YLIVIESKA
 RAAHE
 KAJAANI

**HOVIOIKEUS
 EHDOTUKSEN MUKAAN**

TURKU
 TURKU
 KOUVOLA
 KOUVOLA
 VAASA
 VAASA
 ITÄ-SUOMI
 ITÄ-SUOMI
 ITÄ-SUOMI
 ROVANIEMI
 ROVANIEMI
 ROVANIEMI
 ROVANIEMI

**NYKYINEN
 HOVIOIKEUS**

HELSINKI
 HELSINKI
 HELSINKI
 HELSINKI
 TURKU
 TURKU
 KOUVOLA
 KOUVOLA
 VAASA
 VAASA
 VAASA
 VAASA
 ITÄ-SUOMI

Esitetyn muutoksen jälkeen alioikeuspiirijaotukseen esitettyjen muutosten toteuduttua hovioikeuksiin saapuvien asioiden osuudet hovioikeuksittain olisivat:

Helsinki	Itä-Suomi	Turku	Vaasa	Kouvola	Rovaniemi
<i>26,9 %</i>	<i>12,6 %</i>	<i>24,0 %</i>	<i>13,5 %</i>	<i>13,5 %</i>	<i>9,5 %</i>

Ehdotettujen muutosten ja tähän mennessä päätettyjen alioikeuspiirimuutosten jälkeen kärjäoikeuksien lukumäärät olisivat hovioikeuksittain: Helsinki 5, Itä-Suomi 12, Turku 15, Vaasa 13, Kouvola 8 ja Rovaniemi 10.

Työryhmä äänesti kahden erillisen vaihtoehdon välillä. Äänestystuloksen²⁹ perusteella vaihtoehdot asetettiin järjestykseen. Työryhmän vähemmistön kannattama vaihtoehto päätettiin esittää työryhmän toissijaisena vaihtoehtona.

5.2 Toissijainen vaihtoehto siirrettävistä kärjäoikeuksista

Työryhmä esittää toissijaisena mallina yhdeksän kärjäoikeuden siirtämistä toiseen hovioikeuspiiriin. Toissijainen vaihtoehto on työryhmän vähemmistön kannattama ehdotus. Ehdotus pohjautuu ensisijaiseen vaihtoehtoon sillä erolla, että siirrettäviä kärjäoikeuksia on neljä vähemmän. Toissijaisessa vaihtoehdossa Tuusulan, Imatran, Heinolan ja Kajaanin kärjäoikeudet pysyisivät nykyisissä hovioikeuspiireissä.

²⁹ Enemmistön muodostivat Rissanen, Oikarinen ja Sorvali. Toissijaista vaihtoehtoa kannattivat Huopaniemi, Palaja ja Ahola.

KÄRÄJÄOIKEUS	HOVIOIKEUS EHDOTUKSEN MUKAAN	NYKYINEN HOVIOIKEUS
LOHJA	TURKU	HELSINKI
RAASEPORI	TURKU	HELSINKI
HYVINKÄÄ	KOUVOLA	HELSINKI
IKAALINEN	VAASA	TURKU
PORI	VAASA	TURKU
ÄÄNEKOSKI	ITÄ-SUOMI	VAASA
HAAPAJÄRVI	ROVANIEMI	VAASA
YLIVIESKA	ROVANIEMI	VAASA
RAAHE	ROVANIEMI	VAASA

Toissijaisena esitetyn vaihtoehdon ja alioikeuspiirijaotukseen esitettyjen muutosten toteuduttua hovioikeuksiin saapuvien asioiden osuudet hovioikeuksittain olisivat:

	Itä-Suomi	Turku	Vaasa	Kouvola	Rovaniemi
elsinki	12,6 %	24,0 %	13,5 %	12,2 %	8,2 %
	9,5 %				

Ehdotettujen muutosten ja tähän mennessä päätettyjen alioikeuspiirimuutosten jälkeen kärjäoikeuksien lukumäärät olisivat hovioikeuksittain: Helsinki 6, Itä-Suomi 11, Turku 15, Vaasa 13, Kouvola 9 ja Rovaniemi 9.

Työryhmä arvioi myös muita vaihtoehtoja. Osa vaihtoehdoista sisälsi vain pieniä muutoksia, mutta toisaalta työryhmä tarkasteli myös tässä esitettyjä laajempien muutosten toteuttamismahdollisuuksia.

5.3 Arvio esityksen vaikutuksista asiamääriin ja henkilöstötarpeeseen

5.3.1 Saapuvien asioiden lukumäärä

Vuosivaihtelun minimoimiseksi työryhmä päätti käyttää saapuvien asioiden lukumäärätietona kolmen vuoden keskiarvoa. Laskelmissa on käytetty vuosien 2000 ja 2001 sekä vuoden 2002 ennusteesta laskettua keskiarvoa³⁰.

Keskiarvotieto saapuvista asioista on kärjäoikeuksittain. Mikäli tuomiopiirimuutos koskee vain yksittäistä kuntaa, on laskelmissa asiamäärä kunnan osalta arvioitu sen perusteella, mikä on kunnan väestömäärä suhteessa koko kärjäoikeuspiirin väestömäärän.

5.3.2 Kärjäoikeuksien tuomiopiirimuutosten vaikutus

Alioikeuspiirijakoa koskevassa ehdotuksessa 15.12.2000³¹ esitetyt muutokset on otettu asiamääriä koskevissa laskelmissa huomioon. Alioikeuspiirijakomuutokset vaikuttavat hovioike-

³⁰ Ennuste on laskettu 1.1.-31.8.2002 toteuman perusteella.

uksiin saapuvien asioiden määriin seuraavasti: Helsinki +45, Itä-Suomi +19, Turku +14, Vaasa -4, Kouvola -45 ja Rovaniemi -29 asiaa.³²

Orimattilan käräjäoikeus on esitetty lakkautettavaksi ja kunnat liitettäväksi naapurikäräjäoikeuksiin maakuntajakoa noudattaen. Tämän seurauksena Helsingin hovioikeuspiirin kuuluvien kuntien määrä lisääntyisi kolmella; Mäntsälä, Pukkila ja Askola. Näiden vaikutus on laskelmissa otettu huomioon Helsingin hovioikeuden juttumäärää (45 asiaa) lisäävänä. Samassa yhteydessä Pornainen on esitetty siirrettäväksi Tuusulan käräjäoikeuteen. Pornaisten siirto Porvoon käräjäoikeudesta ei vaikuta Helsingin hovioikeuspiirissä olevien kuntien lukumäärään.

Alioikeuspiirimuutoksien toteuttamisen jälkeen Tuusulan käräjäoikeuden siirto Helsingin hovioikeuspiiristä tarkoittaisi nykyisen Tuusulan käräjäoikeuden lisäksi myös Pornaisten ja Mäntsälän siirtämistä takaisin Kouvolan hovioikeuspiiriin. Pukkilaa ja Askolaa ei Tuusulan käräjäoikeuden siirtoa koskevissa asiamäärälaskelmissa ole vähennetty. Kyseiset kunnat jäävät käräjäoikeuspiirimuutoksen jälkeen Porvoon käräjäoikeuteen.

Ilman hovioikeuspiirijakomuutoksia asiamäärät jakautuvat alioikeuspiiriehtotuksen (15.12.2000) toteuduttua hovioikeuksiin seuraavasti:

Helsinki	Itä-Suomi	Turku	Vaasa	Kouvola	Rovaniemi
33,3 %	11,8 %	24,7 %	12,7 %	10,9 %	6,6 %

5.3.3 Yhteenvedo hovioikeuksien tuomiopiirimuutosten vaikutuksesta

Työryhmän arvioiden mukaan asiamäärissä ensisijaisen vaihtoehdon mukaiset muutokset vaikuttaisivat hovioikeuksiin saapuvien asioiden määrissä seuraavasti: Turku -88, Vaasa 99, Itä-Suomi 99, Helsinki -811, Kouvola 332 ja Rovaniemi 370. Alioikeuksien tuomiopiirejä koskevan ehdotuksen 15.12.2000 ja tämän ehdotuksen mukaiset uudet hovioikeuspiirit on esitetty karttaliitteessä C³³. Seuraavassa taulukossa on esitetty arvio saapuvien asioiden prosentuaalisesta muutoksesta ja osuudesta koko maan asioista sekä henkilöstötarpeesta nykyiseen henkilöstömäärään verrattuna:

Hovioikeus	%-muutos	%-osuus	Henkilöstötarvemuutos
Turku	-2,8 %	24,0 %	-1,1 htv
Vaasa	+6,1 %	13,5 %	+2,1 htv
Itä-Suomi	+6,6 %	12,6 %	+2,7 htv
Helsinki	-19,2 %	26,9 %	-17,7 htv
Kouvola	+24,0 %	13,5 %	+7,1 htv
Rovaniemi	+44,5 %	9,5 %	+6,2 htv

³¹ Ks. karttaliite B, Ehdotus 53:n käräjäoikeuden tuomiopiireiksi 15.12.2000.

³² Ks. liite 8, Hovioikeuksiin saapuneet asiat ja eräiden käräjäoikeuksien siirto, s. 1.

³³ Ks. karttaliite C, Vaihtoehto 1 (12.12.2002) hovioikeuksien tuomiopiireiksi.

Henkilöstötarvelaskelma perustuu saapuvien asioiden lukumäärään. Laskennassa on myös otettu osittain huomioon käräjämatkustamiseen kuluva aika³⁴. Lähtökohtana on jäsentarpeen arviointi. Hovioikeuksittain jäsentarve muuttuisi nykyiseen verrattuna seuraavasti: Turku – 1,7, Vaasa 1,4, Itä-Suomi 0,6, Helsinki –6,3, Kouvola 3,0 ja Rovaniemi 3,2.³⁵ Jäsentarpeen perusteella on arvioitu kokonaisyhteistyön määrää siten, että kaikkiin hovioikeuksiin tulisi samanlainen henkilöstörakenne. Henkilöstöturvemuutos ei siten johdu pelkästään hovioikeuspiirien muuttamisesta.

Toissijaisen vaihtoehdon muutokset vaikuttaisivat hovioikeuksiin saapuvien asioiden määrissä seuraavasti: Turku -88, Vaasa 99, Itä-Suomi 92, Helsinki -475, Kouvola 162 ja Rovaniemi 210. Alioikeuksien tuomiopiirejä koskeva ehdotus 15.12.2000 ja toissijainen hovioikeuspiirijakoa koskeva vaihtoehto on esitetty karttaliitteessä D³⁶. Seuraavassa taulukossa on esitetty arvio saapuvien asioiden prosentuaalisesta muutoksesta ja osuudesta koko maan asioista sekä henkilöstötarpeesta nykyiseen henkilöstömäärään verrattuna:

Hovioikeus	%-muutos	%-osuus	Henkilöstöturvemuutos
Turku	-2,8 %	24,0 %	-1,4 htv
Vaasa	+6,1 %	13,5 %	+1,8 htv
Itä-Suomi	+6,1 %	12,6 %	+2,1 htv
Helsinki	-11,3 %	29,5 %	-3,0 htv
Kouvola	+11,7 %	12,2 %	+0,1 htv
Rovaniemi	+25,3 %	8,2 %	-0,4 htv

Toissijaisessa vaihtoehdossa hovioikeuksittain jäsentarve muuttuisi nykyiseen verrattuna seuraavasti: Turku –1,8, Vaasa 1,3, Itä-Suomi 0,4, Helsinki –1,7, Kouvola 0,8 ja Rovaniemi 1,1.³⁷

6 Hovioikeuksien tuomiopiirimuutosten vaikutus käräjäoikeuksittain

Työryhmän enemmistön kannan mukainen ensisijainen esitys lisää poikkeamia maakuntajakotukseen seitsemän käräjäoikeuden osalta. Toissijainen vaihtoehto lisää maakuntajakoon nähdyn poikkeamia viiden käräjäoikeuden osalta. Molemmissa vaihtoehdoissa poikkeamat esitetään tehtäväksi työmäärän tasaisemman jakautumisen takia.

Ehdotuksia koskevissa karttaliitteissä (karttakuvat C ja D) tuomiopiirit on esitetty molempien vaihtoehtojen osalta samojen periaatteiden mukaisesti, kuin työmäärien arviointi on toteutettu. Karttakuvissa on mukana hovioikeuspiirijakoa koskevan muutosesityksen lisäksi käräjäoikeuksien tuomiopiirijaon kehittämistä koskevat ehdotukset (karttakuva B).

³⁴ Vuoden 2001 toteumatietojen perusteella pääkäsittelyjä hovioikeuden kansliapaikkakunnan ulkopuolella järjestivät merkittävässä määrin vain Vaasan ja Rovaniemen hovioikeudet. Tilastotietojen perusteella Vaasan hovioikeus käytti hovioikeuskäräjien matkustamiseen 0,76 jäsenhenkilötyövuotta ja Rovaniemen hovioikeus 0,88 jäsenhenkilötyövuotta. Näistä luvuista jäsentarpeen määrittelyssä on otettu huomioon puolet. Työryhmä perustellee ratkaisua sillä, että jatkossa muutkin hovioikeudet tulevat järjestämään hovioikeusmatkakäräjiä, koska sitä koskeva säädös lisättänee oikeudenkäymiskaareen. Menettelyä koskevan uudistuksen oletetaan vähentävän pääkäsittelyjä ja samalla myös hovioikeuskäräjien järjestämistarve vähenee.

³⁵ Ks. liite 8, Hovioikeuksiin saapuneet asiat ja eräiden käräjäoikeuksien siirto, s. 2.

³⁶ Ks. karttaliite D, Vaihtoehto 2 (12.12.2002) hovioikeuksien tuomiopiireiksi.

³⁷ Ks. liite 8, Hovioikeuksiin saapuneet asiat ja eräiden käräjäoikeuksien siirto, s. 3.

LOHJAN KÄRÄJÄOIKEUS (159 asiaa)

Helsingin hovioikeus ► **Turun hovioikeus**

Lohjan käräjäoikeuteen kuuluvat kunnat kuuluvat Uudenmaan maakuntaan, jonka alueella olevat käräjäoikeudet kuuluvat Helsingin hovioikeuden tuomiopiiriin.

Lohjan etäisyys Helsingistä on 57 kilometriä ja Turusta 126 kilometriä.

RAASEPORIN KÄRÄJÄOIKEUS (154 asiaa)

Helsingin hovioikeus ► **Turun hovioikeus**

Raaseporin käräjäoikeuteen kuuluvat kunnat kuuluvat Uudenmaan maakuntaan, jonka alueella olevat käräjäoikeudet kuuluvat Helsingin hovioikeuden tuomiopiiriin.

Työryhmä esittää tässä vaiheessa Raaseporin käräjäoikeuden siirtämistä kokonaisuudessaan Turun hovioikeuspiiriin, vaikka osa käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluvista kunnista kuuluisi maantieteellisesti luontevimmin Helsingin hovioikeuspiiriin. Kirkkonummen etäisyys Helsingistä on vain 31 kilometriä ja Turusta 148 kilometriä. Turun hovioikeus järjestäisi tarvittaessa matkakäräjät Tammisaarella, joka on Raaseporin käräjäoikeuden kansliapaikka. Asianosaisen tarve asioida hovioikeudessa jäisi siten vähäiseksi.

Työryhmän näkemyksen mukaan Raaseporin, Lohjan ja Paraisten käräjäoikeuksien tuomiopii-rijakoa tulisi tarkastella uudelleen siten, että tuomiopiiirijako ja kihlakuntajako vastaisivat paremmin toisiaan. Tämä tarkoittaisi ainakin Kirkkonummen ja Siuntion kuntien siirtämistä Raaseporin käräjäoikeudesta Espoon käräjäoikeuteen.

Kirkkonummen asukasmäärä oli vuoden 2001 lopussa 30 274 asukasta ja Siuntion 4 918 asukasta eli yhteensä 35 192 asukasta. Näiden kahden kunnan väestö on 45 prosenttia koko Raaseporin käräjäoikeuden väestöstä. Kyseisten kuntien siirto ei yksistään ole mahdollista, koska näin Raaseporin käräjäoikeus jäisi liian pieneksi. Jos Raaseporin käräjäoikeuteen saapuvat 154 asiaa tulevat tuomiopiirin kunnista väestön suhteessa, Kirkkonummen ja Siuntion osuus on 69 asiaa. Nämä siirtyisivät takaisin Helsingin hovioikeuden ratkaistaviksi asioiksi, jos ali-oikeuspiirijakoa muutettaisiin myöhemmin tässä esitetyllä tavalla.

HYVINKÄÄN KÄRÄJÄOIKEUS (162 asiaa)

Helsingin hovioikeus ► **Kouvolan hovioikeus**

Uudenmaan maakuntaan kuuluvat käräjäoikeudet ovat tällä hetkellä kaikki Helsingin hovioikeuspiirissä. Hyvinkään käräjäoikeus esitetään siirrettäväksi Kouvolan hovioikeuteen maakunnallisesta jaosta huolimatta.

Hyvinkään etäisyys Helsingistä on 56 kilometriä ja Kouvolasta 127 kilometriä.

TUUSULAN KÄRÄJÄOIKEUS (336 asiaa)

Helsingin hovioikeus ► ***Kouvolan hovioikeus***

Tuusulan kärjäoikeus kuuluu maantieteellisesti luontevimmin Helsingin hovioikeuspiiriin ja se on Helsingin talousaluetta. Tuusulan kärjäoikeuden kanslia sijaitsee Järvenpäässä, josta välimatka Helsinkiin on vain 36 kilometriä, mutta Kouvolaan 124 kilometriä. Myöskään maakuntajako ei puolla Tuusulan kärjäoikeuden siirtoa. Työryhmän enemmistö esittää muutoksen tekemistä, jotta Helsingin hovioikeuden työmäärää saadaan vähennettyä riittävästi.

Tuusulan kärjäoikeuden väestölle siirrosta olisi hyötyä matkustustarpeen vähentyessä. Kouvolan hovioikeus järjestäisi asianosaisten läsnäoloa edellyttävät suulliset pääkäsittelyt pääosin Järvenpäässä eli lähinnä Tuusulan kärjäoikeuden tiloissa.

IKAALISTEN KÄRÄJÄOIKEUS (88 asiaa)

Turun hovioikeus ► ***Vaasan hovioikeus***

Ikaalisten kärjäoikeuden tuomiopiiri muodostuu Pirkanmaan ja Satakunnan maakunnan alueella olevista kunnista. Molemmat maakunnat kuuluvat tällä hetkellä lähes kokonaisuudessaan Turun hovioikeuspiiriin. Virrat kuuluu tällä hetkellä Alavuden kärjäoikeuteen ja Vaasan hovioikeuden tuomiopiiriin. Alioikeuksien piiriin kehittämissä yhteydessä Virrat on kuitenkin tarkoitus liittää Tampereen kärjäoikeuteen.

Helsingin hovioikeudesta ehdotetaan siirrettäväksi kärjäoikeuksia Turun hovioikeuspiiriin, jolloin saapuneiden asiamäärien tasaamispyrkimys edellyttää, että vastaavasti Turun hovioikeuspiiristä siirretään kärjäoikeuksia muihin hovioikeuksiin. Kun samalla Vaasan hovioikeuspiiristä esitetään siirrettäväksi alioikeuspiirejä Rovaniemen hovioikeuspiiriin, on luontevaa pienentää Turun hovioikeuspiiriä Vaasan hovioikeuden suunnalla.

Ikaalisista on 170 kilometriä Turkuun ja 190 kilometriä Vaasaan.

PORIN KÄRÄJÄOIKEUS (313 asiaa)

Turun hovioikeus ► ***Vaasan hovioikeus***

Porin kärjäoikeuden tuomiopiiri on kokonaisuudessaan Satakunnassa, jossa toimivat muutkin kärjäoikeudet kuuluvat Turun hovioikeuspiiriin. Tästä huolimatta Porin kärjäoikeus esitetään siirrettäväksi Vaasan hovioikeuspiiriin edellä Ikaalisten kärjäoikeuden yhteydessä mainituilla perusteilla.

Porin ja Turun välimatka on 139 kilometriä. Porista Vaasaan on 193 kilometriä. Pori olisi Vaasan hovioikeuden matkakäräjien istuntopaikka.

IMATRAN KÄRÄJÄOIKEUS (90 asiaa)

Kouvolan hovioikeus ► ***Itä-Suomen hovioikeus***

Imatran ja Lappeenrannan kärjäoikeuksiin kuuluvat kunnat muodostavat Etelä-Karjalan maakunnan. Maakunta kuuluu kokonaisuudessaan tällä hetkellä Kouvolan hovioikeuspiiriin. Imatralta on 122 kilometriä Kouvolaan ja 240 kilometriä Kuopioon. Välimatkan pidentymi-

sestä kaksinkertaiseksi ei arvioida olevan suurta vaikutusta, koska Imatran kärjäoikeuden osalta keskimääräisen suullisten pääkäsittelyprosentin mukaan arvioituna suullisia käsittelyjä pitäisi järjestää noin 30 Imatran kärjäoikeudesta saapuvassa asiassa. Näistäkin osassa voitaisiin suullinen pääkäsittely järjestää tarvittaessa kärjäoikeuspaikkakunnalla eli Imatra olisi Itä-Suomen hovioikeuden matkakäräjien istuntopaikkakunta.

Imatran kaupunki on mukana Saimaankaupunki-hankkeessa yhdessä Lappeenrannan, Joutse-
non ja Rautjärven kanssa. Valtuustot käsittelevät viimeistään helmikuussa 2003 selvitysmie-
hen raporttia ja tekevät päätökset liitosprosessin jatkosta ja kansanäänestyksestä. Mikäli pää-
tökset ovat myönteisiä, yhdistymisneuvottelut käynnistetään helmi-maaliskuussa 2003. Suun-
nitelman mukaan Saimaan kaupunki aloittaa vuoden 2005 alusta lukien.

Tässä vaiheessa, kun yhdistämishankkeen toteutumisesta ei ole tietoa, työryhmän enemmistö
esittää Imatran kärjäoikeuden siirtämistä Itä-Suomen hovioikeuspiiriin, koska näin voidaan
tasata hovioikeuksiin saapuvien asiamääräosuuksien eroja hovioikeuksien välillä.

KAJAANIN KÄRJÄOIKEUS (160 asiaa)
Itä-Suomen hovioikeus ► Rovaniemen hovioikeus

Lähes koko Kainuun maakunta kuuluu Kajaanin kärjäoikeuden tuomiopiiriin, joten hovioi-
keusjaon muutoksella ei ole vaikutusta maakuntajaotuksen kannalta. Vuonna 2001 Rovanie-
men hovioikeuden osalta kärjämatka-aika vastasi 0,88 jäsenhenkilötyövuotta eli jäsenmää-
rystä 6,3 %. Kajaanin kuuluminen Rovaniemen hovioikeuspiiriin todennäköisesti lisää hovi-
oikeuden matkustusaikaa entisestään. Sen sijaan asianosaisten matkustustarve saattaa jopa
vähentyä, jos Rovaniemen hovioikeus istuu matkakäräjiä Itä-Suomen hovioikeutta enemmän
Kajaanin kärjäoikeudessa.

Kajaanista Kuopioon on 169 kilometriä. Etäisyys Rovaniemelle on kaksinkertainen. Välimat-
kalla ei arvioida kuitenkaan olevan suurta merkitystä asianosaisille, koska Rovaniemen hovi-
oikeuden arvioidaan järjestävän Kajaanin kärjäoikeudesta saapuneissa asioissa tarvittavat
suulliset pääkäsittelyt pääosin matkakäräjinä Kajaanissa.

Työryhmän vähemmistön kannattamassa vaihtoehdossa (työryhmän toissijainen vaihtoehto)
Kajaanin kärjäoikeutta ei esitetä siirrettäväksi Rovaniemen hovioikeuspiiriin.

HAAPAJÄRVEN KÄRJÄOIKEUS (60 asiaa)
Vaasan hovioikeus ► Rovaniemen hovioikeus

Haapajärven kärjäoikeus kuuluu Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan. Kun Haapajärven kärjä-
oikeus yhdessä Ylivieskan ja Raahen kärjäoikeuksien kanssa siirretään Rovaniemen hovioi-
keuspiiriin, koko maakunta kuuluu samaan hovioikeuspiiriin. Ratkaisulla olisi siis tuomiopii-
rijakoa maakuntajakoon nähden yhtenäistävä vaikutus.

Rovaniemen hovioikeuteen saapuvien asioiden määrä on useina vuosina vähentynyt siten, että
Rovaniemen hovioikeus on ratkaissut vuoteen 2001 saakka enemmän asioita kuin niitä on
saapunut. Hovioikeuden tuomiopiiriä on tarkoituksenmukaista laajentaa, koska näin saapuvien

asioiden määrä lisääntyy. Siirto on tarpeen, jotta pyrkimys hovioikeuksien saapuvien asioiden määrän tasaamiseksi toteutuisi.

Haapajärven etäisyys Vaasasta on 239 kilometriä ja Rovaniemeltä 366 kilometriä. Rovaniemen hovioikeus järjestää suullisia pääkäsittelyjä säännöllisesti Oulussa, jonne Haapajärveltä on matkaa 159 kilometriä.

RAAHEN KÄRÄJÄOIKEUS (81 asiaa)
Vaasan hovioikeus ► Rovaniemen hovioikeus

Kuten edellä ks. Haapajärven kärjäoikeus.

Raahen etäisyys Vaasasta on 246 kilometriä ja Rovaniemeltä 282 kilometriä. Ouluun matkaa on 75 kilometriä

Vaasan hovioikeuden suullisia pääkäsittelyjä on toistuvasti järjestetty Raahessa, jossa hovioikeuspiirimuutosten jälkeen Rovaniemen hovioikeus todennäköisesti jatkaisi matkakäräjien järjestämistä.

YLIVIESKAN KÄRÄJÄOIKEUS (69 asiaa)
Vaasan hovioikeus ► Rovaniemen hovioikeus

Kuten edellä ks. Haapajärven kärjäoikeus.

Ylivieskan etäisyys Vaasasta on 200 kilometriä ja Rovaniemeltä 335 kilometriä. Ylivieskasta Ouluun on matkaa 128 kilometriä ja Raaheen 87 kilometriä.

ÄÄNEKOSKEN KÄRÄJÄOIKEUS (92 asiaa)
Vaasan hovioikeus ► Itä-Suomen hovioikeus

Keski-Suomen maakunta kuuluu kokonaisuudessaan tällä hetkellä Vaasan hovioikeuspiiriin. Muutoksen jälkeen samassa maakunnassa olevat Jyväskylän ja Jämsän kärjäoikeudet kuuluisivat edelleen Vaasan hovioikeuspiiriin.

Kun Äänekosken kärjäoikeus siirretään Itä-Suomen hovioikeuteen, hovioikeusmatka lyhenee. Etäisyys Itä-Suomen hovioikeuden kansliapaikkakunnalle Kuopioon on 143 kilometriä. Äänekosken ja Vaasan välimatka on 251 kilometriä. Etäisyys Äänekosken kärjäoikeudesta hovioikeuteen lyhenee, jos hovioikeuspiirejä muutetaan ehdotetulla tavalla. Kärjäoikeuden tuomiopiirissä matkustuksesta aiheutuva haitta vähenisi myös, jos Itä-Suomen hovioikeus järjestäisi tarvittaessa suulliset pääkäsittelyt Äänekosken kärjäoikeuden tiloissa.

HEINOLAN KÄRÄJÄOIKEUS (77 asiaa)
Kouvolan hovioikeus ► Itä-Suomen hovioikeus

Heinolan kärjäoikeuden tuomiopiiri muodostuu Päijät-Hämeen ja Etelä-Savon maakunnan alueella olevista kunnista. Päijät-Häme kuuluu muutoin Kouvolan hovioikeuspiiriin ja Etelä-

Savo Itä-Suomen hovioikeuspiiriin. Muutos ei siis lisää poikkeuksia tuomiopiirien ja maakuntajaon välillä.

Heinolan etäisyys Kouvolasta on 71 kilometriä ja Kuopiosta 245 kilometriä.

Työryhmän vähemmistön kannattamassa vaihtoehdossa (työryhmän toissijainen vaihtoehto) Heinolan käräjäoikeutta ei esitetä siirrettäväksi Itä-Suomen hovioikeuteen.

7 VAIKUTUKSET HENKILÖSTÖMÄÄRÄÄN

7.1 Tuomiopiirijakomuutoksen vaikutus henkilöstön kokonaismäärään

Jokaisessa hovioikeudessa on presidentti ja kansliapäällikkö. Hovioikeuden jäseniä ovat presidentin lisäksi hovioikeudenlaamannit ja hovioikeudenneuvokset. Asessorit ja viskaalit toimivat esittelijöinä. Esittelijöiden ja kansliahenkilöstön tarve on tässä laskettu jäsenten lukumäärään perustuvan suhdeluvun perusteella.

Tällä esityksellä ei ole pysyvää vaikutusta hovioikeuksissa työskentelevien henkilöiden kokonaismäärään. Asiamääräkehitys ei ole ollut kaikissa hovioikeuksissa samanlainen. Koko maan tasolla tapahtunut asioiden ruuhkautuminen ei kohdistu tasaisesti kaikkiin hovioikeuksiin. Ehdotetuilla hovioikeuksien tuomiopiirimuutoksilla voidaan vähentää virkojen siirtotarvetta. Tämä koskee erityisesti tilanteita, joissa hovioikeuteen saapuu vähemmän asioita kuin sillä on ratkaisukapasiteettia. Tuomiopiiriä laajentamalla virkojen vähennystarve poistuu. Tavoitteena on saada mahdollisesti vajaakäytössä olevat resurssit käyttöön siten, että kaikkiin hovioikeuksiin saapuisi asioita sen verran kuin hovioikeudella on kapasiteettia niitä ratkaista.

Erityisesti tuomarivirkojen siirtäminen on aikaisempina vuosina todettu hankalaksi.

Työryhmän esitys tähtää työmäärien tasaisempaan jakautumiseen, joten tällä hetkellä eniten ruuhkautuneiden hovioikeuksien tuomiopiirejä esitetään pienennettäväksi enemmän kuin tämän hetken saapuvien asioiden määrä nykyisellä henkilöstöllä edellyttäisi. Tästä seuraa myös henkilöstön siirtotarve pitkällä aikavälillä. Henkilöstön pysyvä siirto toisiin hovioikeuksiin tulee toteuttaa vasta sitten, kun jokaisen hovioikeuden vireillä olevien asioiden suhteellinen osuus ratkaistuihin asioihin nähden on saatu tasatuksi. Tasaantuminen toteutuu, kun hovioikeuden tuomiopiiriä pienennetään ja siten saapuvien asioiden määrä vähenee, mutta henkilöstöä ei välittömästi vähennetä samassa suhteessa. Henkilöstön siirtotarvetta selostetaan tarkemmin kappaleessa 8.

Välivaiheessa, jo ennen vireillä olevien asioiden määrän tasoittumista, saattaa olla tarpeellista sijoittaa ylimääräistä henkilöstöä niihin hovioikeuksiin, joiden asiamäärät muutoksen vuoksi lisääntyvät merkittävästi.

7.3 Hovioikeusmenettelyä ja valitusasian käsittelyä koskevat muutosesitykset

Työryhmä uskoo, että vireillä olevat hovioikeusmenettelyn uudistamista ja valitusasian käsittelyä koskevat hallituksen esitykset⁴⁰ helpottavat toteutuessaan hovioikeuksien työtilannetta.

Hovioikeusmenettelyä koskevien säännösten sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisen tavoitteena on keventää ja tehostaa nykyistä hovioikeusmenettelyä. Asian valmistelua pyritään tehostamaan täsmentämällä valituskirjelmän sisältöä ja valmistelua koskevia säännöksiä. Samalla valmistelusta vastaavan hovioikeuden yhden jäsenen toimivaltaa laajennettaisiin jonkin verran. Hovioikeuksien resurssitilannetta ehdotetaan helpotettavaksi myös laajentamalla kahden jäsenen ja esittelijän muodostaman hovioikeuden kokoonpanon käyttöalaa. Nykyisen säännöksen tulkintavaikeuksia pyritään poistamaan ja kevennetyn kokoonpanon käyttö mahdollistettaisiin aiempaa laajemmin rikosasioissa.

Valitusta hovioikeuteen ja valitusasian käsittelyä hovioikeudessa koskevien säännösten muuttamista koskeva esitys ei poistaisi rajoittamatonta muutoksenhakuoikeutta. Tavoitteena on kuitenkin mahdollistaa valitusten käsittely vain siinä laajuudessa, kuin oikeussuojatarpeet edellyttävät. Jos hovioikeus yksimielisesti toteaisi, että valitus ei voi menestyä, valitusta ei otettaisi enempään tutkintaan.

Hovioikeuksien tuomiopiirijakoa koskevalla esityksellä ei ole vaikutusta esityksiin, joilla on tarkoitus kehittää asioiden valituksesta hovioikeuteen koskevia normeja. Tuomiopiirijakoa koskeva esitys ei vaikuta myöskään valmistelua hovioikeuksissa koskeviin esityksiin. Vastavasti kyseisillä esityksillä ei ole suoranaista vaikutusta tuomiopiirijakoon. Prosessiuudistusten vaikutuksen arviointi ei kuulu tämän työryhmän tehtäväksiintoon, joten työryhmä ei ole arvioinut uudistuksen vaikutusta ratkaisukapasiteettiin. Työryhmä kuitenkin olettaa, että uudistus nostaa ratkaisukapasiteettia ja parantaa muutoinkin hovioikeuksien työtilannetta kaikissa hovioikeuksissa.

Hovioikeuksien työtilanteen kehittymistä tulee jatkuvasti seurata ja arvioida prosessiuudistusten vaikutusta työmääriin. Prosessiuudistusten vaikutus on arvioitava ennen kuin tehdään lopullisia päätöksiä resurssien uudelleen kohdentamisesta piirijaon muuttamisen vuoksi.

8 ESITYKSESTÄ AIHEUTUVA VIRKOJEN SIIRTOTARVE

Siirtotarve on arvioitu jäsentä kohti tulevan työmäärän perusteella. Laskennassa jäsenvirkaa kohti tulevat ratkaisumäärät on selvitetty aiemmin kappaleessa 4.2. Helsingin hovioikeuteen saapuvien asioiden työmääräero muihin hovioikeuksiin saapuviin asioihin nähden on pyritty ottamaan huomioon.

⁴⁰ HE 83/2001 vp.

Hallituksen esitys eduskunnalle oikeudenkäymiskaaren hovioikeusmenettelyä koskevien säännösten sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamiseksi

HE 91/2002 vp.

Hallituksen esitys eduskunnalle valitusta hovioikeuteen ja valitusasian käsittelyä hovioikeudessa koskevien oikeudenkäymiskaaren säännösten muuttamiseksi

Muiden henkilöstöryhmien tarve on arvioitu karkeasti suhdeluvulla hovioikeuden jäseniin nähden. Työryhmä päätti soveltaa suhdelukuna nykyistä kaikkien hovioikeuksien henkilöstöstä muodostuvia suhdelukuja. Laskentamalli tuottaa kaikkiin hovioikeuksiin samanlaisen henkilöstörakenteen. Laskelmien tuottama muutostarve kokonaishenkilöstömäärään ei siten johdu pelkästään esitetyistä piirijakomuutoksissa vaan myös siitä, että henkilöstörakenteet eivät ole tällä hetkellä täysin samanlaisia kaikissa hovioikeuksissa. Esimerkiksi kansliahenkilökunnan suhdeluku jäseniin nähden vaihteli 0,85 – 1,25 ja oli keskimäärin 0,95 vuonna 2001. Esittelijöiden suhdeluku jäseniin nähden oli 1,16 – 1,3.⁴¹

Hovioikeuspiirijaon muuttaminen epätasaisen ruuhkautumisen takia ei ole järkevää, ellei ole nähtävissä, että epätasainen asiamäärien jakautuminen hovioikeuksien välillä on pysyvää. Pitkän aikavälin muutokset on arvioitava ja niistä johtuvat muutokset henkilöstötarpeeseen tiedostettava. Muuten lähitulevaisuudessa saattaa tulla eteen tarve muuttaa piirijakoa uudelleen vastakkaiseen suuntaan ruuhkautuneen työtilanteen tasaamiseksi.

Hovioikeuksien vireillä olevien asioiden osuudet kokonasisiamäärästä vaihtelevat merkittävästi hovioikeuksittain. Pysyvät henkilöstösiirrot tulee toteuttaa vasta sitten, kun ruuhkautuneisuusaste-erot ovat tasaantuneet.

Jäsentarvemuutosten ajoittuminen aikajanelle on pyritty arvioimaan⁴² ja sen perusteella on todettavissa, että muutostarve ei aktualisoidu välittömästi piirirajojen muutoksen yhteyteen. Jäseniirtotarvetta on tarkasteltu vuoteen 2012 saakka. Lähtökohtana on se, että siirtyneiden asioiden suhde ratkaistuihin olisi samaa suuruusluokkaa kaikissa hovioikeuksissa. Jäsenmuutosten ajoittumista koskevassa laskelmassa saapuvien asioiden lukumäärä vastaa vuoden 2002 tasoa⁴³.

Jäsenmäärän muutokset tulisi toteuttaa siirtyvien asioiden suhteellisten osuuksien perusteella. Tällä perusteella vuonna 2004 muuttuisi vain Turun ja Rovaniemen hovioikeuksien jäsenmäärä. Turussa vähennystä yksi jäsen ja Rovaniemelle yhden jäsenen lisäystarve. Vuonna 2005 Helsingin hovioikeudesta tulisi vähentää yksi jäsen ja Vaasan hovioikeuteen lisätä yksi jäsen. Vuoteen 2011 mennessä muutokset olisivat toteutuneet sitten, kun Turun hovioikeuden toisen jäsenen vähennystarve aktualisoituisi. Helsingin hovioikeuden osalta lopullinen taso saavutettaisiin jo vuonna 2009. Muiden osalta viimeinen muutos tulisi toteutettavaksi seuraavasti: Vaasan hovioikeudessa toisen jäsenen lisäys vuonna 2007, Kouvolan hovioikeudessa toisen jäsenen lisäys vuonna 2009 ja Rovaniemen hovioikeudessa neljännen jäsenen lisäys vuonna 2010. Itä-Suomen hovioikeuden osalta jäsenmäärään ei tulisi lainkaan muutostarvetta.⁴⁴

Toissijaisessa vaihtoehdossa jäsenmäärämuutokset ovat hieman pienempiä ja ajoittuvat eri vuosille⁴⁵.

⁴¹ Ks. liite 8, Hovioikeuksiin saapuneet asiat ja eräiden käräjäoikeuksien siirto, s. 2.

⁴² Ks. liite 9, Hovioikeuksien piirirajaehdotuksen vaikutus työtilanteeseen ja jäsenten määrään, s. 1.

⁴³ Vuoden 2002 saapuvien asioiden määrä on ennustettu lokakuun loppuun mennessä saapuneiden asiamäärien perusteella.

⁴⁴ Ks. liite 9, Hovioikeuksien piirirajaehdotuksen vaikutus työtilanteeseen ja jäsenten määrään, s. 1.

⁴⁵ Ks. liite 9, Hovioikeuksien piirirajaehdotuksen vaikutus työtilanteeseen ja jäsenten määrään, s. 2.

Jäsensiirtojen ajoittumista eri vuosille koskevassa laskelmassa on otettu huomioon myös väestöennuste vuoteen 2010. Muutostrendistä puolet on arvioitu toteutuvan jo vuonna 2006. Enustelaskelmassa asiamäärien on arvioitu muuttuvan samalla prosentuaalisella muutoksella kuin väestömuutoskin, joten hovioikeuksien välinen ero asiamäärissä sataatuhatta asukasta kohti tulee huomioon otetuksi.

Työryhmä esittää, että tarvittavien henkilöstösiirtojen aktualisoituessa ne toteutetaan ylimääräisiä virkoja siirtämällä tai vakinaisten virkojen osalta luonnollisen poistuman yhteydessä. Näin ollen vakinaisten virkojen haltijoita ei irtisanottaisi tai siirrettäisi ilman suostumusta nykyisestä toimipaikasta.

Henkilöstötarve perustuu karkeaan laskennalliseen malliin, joten henkilöstön siirtotarve joudutaan myöhemmin arvioimaan uudelleen tapahtuneen kehityksen mukaan. Resurssien uudelleen allokoinnin tulee tapahtua uusimpien tilastotietojen perusteella.

Lopullinen henkilöstötarvearvio ja siihen perustuvat henkilöstösiirrot voidaan toteuttaa vasta sitten, kun on selvillä, miten mahdollisesti toteutuvat asioiden käsittelyjärjestyksen eriyttäminen ja muut eduskunnan käsiteltävinä olevat prosessimenettelyuudistukset vaikuttavat hovioikeuksien henkilöstötarpeen.

9 KUSTANNUSVAIKUTUKSET

9.1 Henkilöstömenot

Lähtökohtaisesti esityksellä ei ole kustannusvaikutuksia henkilöstömenojen osalta. Työryhmä ei esitä henkilöstön lisäystä, vaan ainoastaan joidenkin virkojen siirtoa pitkällä aikavälillä. Tällöinkin virkasiirrot esitetään toteutettavaksi siten, että siirrot koskisivat lähinnä luonnollisen poistuman kautta vapautuvia virkoja.

Järjestelyvaiheessa saattaa kuitenkin olla tarpeellista myöntää hieman lisäresursseja joihinkin hovioikeuksiin.

9.2 Matkakäräjät

Hovioikeudet järjestävät tarvittaessa suullisia pääkäsittelyjä muuallakin kuin hovioikeuspaikkakunnalla.

Hovioikeusmatkakäräjiä pyritään järjestämään silloin, kun se kokonaisuhyöty huomioon ottaen on järkevää. Kokonaisuutta arvioitaessa otetaan huomioon tuomioistuimelle aiheutuvien menojen lisäksi asianosaisille ja todistajille aiheutuvat menot ja ajanhukka.

Pääkäsittelyyn saapumatta jäävien määrä voi vähentyä, jos matkakäräjät järjestetään paikkakunnalla, jonne mahdollisimman monella kutsutuista on lyhyt matka. Lisäksi on mahdollista käyttää noutoa, jos istunto järjestetään asianosaisen kotipaikkakunnalla. Nämä vaikuttavat peruuntumisten määrään ja siten jäntevöittävät asioiden käsittelyä.

Hovioikeuksien piirijakoa koskevan muutosesityksen perusteella etäisyydet pääosin pitenevät, joten tästä aiheutuu hovioikeuksille jonkin verran lisämenoja. Asianosaisille tai todistajille valtion varoista maksettaviin kustannuksiin ei ole vaikutusta sillä, mikä hovioikeus käy paikkakunnalla istumassa matkakäräjiä.

Tällä hetkellä eniten hovioikeusmatkakäräjiä istuvat Rovaniemen ja Vaasan hovioikeudet. Molemmat istuvat suullisista pääkäsittelyistä yli puolet muualla kuin hovioikeuden kansliapaikkakunnalla. Pääasialliset kansliapaikkakunnan ulkopuoliset istuntopaikat ovat:

HOVIOIKEUS	ISTUNTOPAIKKA
Turku	Tampere
Vaasa	Jyväskylä, Raahe
Itä-Suomi	Joensuu, Kajaani
Helsinki	
Kouvola	Lahti, Lappeenranta
Rovaniemi	Oulu, Kemi/Tornio

Työryhmä arvioi, että jos hovioikeuspiirirajoja muutetaan ehdotetulla tavalla, hovioikeuksien matkakäräjien pääasialliset istuntopaikat olisivat:

HOVIOIKEUS	ISTUNTOPAIKKA
Turku	Tampere, Tammisaari (Raaseporin käräjäoikeus)
Vaasa	Jyväskylä, Pori
Itä-Suomi	Joensuu, Äänekoski, Imatra
Helsinki	Porvoo
Kouvola	Lahti, Lappeenranta, Järvenpää (Tuusulan käräjäoikeus)
Rovaniemi	Oulu, Kajaani, Raahe

Suullisten pääkäsittelyjen oletetaan vähentyvän prosessiuudistuksen vaikutuksesta. Tämän vuoksi matkamenojen ja matkustamiseen kuluvan henkilötöyvuosista johtuvien palkkamenojen määrän ei arvioida kokonaisuutena nousevan, vaikka hovioikeuksien tuomiopiirijakoesityksen arvioidaan jonkin verran lisäävän menoja.

9.3 Toimitilat

Hovioikeuksien piirijakoa koskeva ehdotus on laadittu siten, ettei se aiheuta henkilöstön tarpeessa liian suurta muutosta. Muutokset henkilöstömäärässä edellyttävät usein toimitilajärjestelyjä. Suurten muutosten toteuttaminen joustavasti ilman erityisjärjestelyjä on vaikeaa. Mikäli muutos edellyttäisi uutta rakennushanketta, kustannusvaikutus muodostuisi todennäköisesti suureksi.

Rovaniemen hovioikeuden tarpeisiin on todennäköisesti saatavissa lisätilaa nykyisestä kiinteistöstä.

Kouvolan hovioikeuden lisätilatarve voitaneen järjestää.

Matkakäräjien järjestämisestä voi eräissä tapauksissa vaikeuttaa istuntosali- ja istuntosalipula. Joissakin käräjäoikeuksissa istuntosaleista on usein pulaa käräjäoikeuden omienkin istuntojen järjestämiseen. Matkakäräjiä koskevan säännösesityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on tähän seikkaan kiinnitetty huomiota. Hovioikeusmenettelyn uudistamista koskevassa hallituksen esityksessä⁴⁶ todetaan, että pääkäsittelyn toimittaminen edellyttää, että hovioikeudella on käytettävissään asianmukainen istuntosali. Hovioikeuskäräjiä tulisi toimittaa erityisesti hovioikeuspiirien suurien käräjäoikeuksien istuntopaikoilla.

Porin käräjäoikeuden istuntosalikapasiteetti on tehokkaassa käytössä, joten vapaan istuntosalin järjestäminen Vaasan hovioikeuden käyttöön voi olla työlästä. Jollain aikataululla voi tulla tarpeelliseksi hankkia lisää istuntopaikkaa Porin käräjäoikeuden kanslian yhteyteen.

Tuusulan käräjäoikeudessa on kolme pääkäsittelysalia. Käräjäoikeuden toimintaan saleja on riittävästi. Kouvolan hovioikeuden mahdollisuus järjestää matkakäräjiä Järvenpäässä riippuu siitä, onko Tuusulan käräjäoikeuden istuntosaleja osoitettavissa hovioikeuden käyttöön.

Tarkkaa arvioita vuokramenojen lisäyksestä ei voi tehdä. Menopaineita vähentää se, että esityksen toteutuessa Helsingin hovioikeuden lisätilantarve vähentyy.

⁴⁶ Ks. HE 83/2001 s. 32.

Oikeusministeriö

OM

04.06.2002 OM 10/31/2002

Hovioikeuksien piiriin uudelleen järjestely

Asettaminen

Oikeusministeriö on tänään asettanut työryhmän valmistelemaan ehdotusta hovioikeuksien tuomiopiirien uudelleen järjestämiseksi.

Toimikausi

15.06.2002 - 30.11.2002

Tausta

Hovioikeuksien työtilanne on huonontunut. Asiamäärät ovat jakautuneet epätasaisesti hovioikeuksien kesken. Ruuhkautumiskehitystä on havaittavissa Helsingin hovioikeudessa vielä vuonna 2002. Talousarvioesitys vuodelle 2003 merkitsee, ettei henkilöstövoimavaroja ole mahdollista lisätä. Eduskunnan lakivaliokunta lausui hovioikeuksien oikeudenkäyntimenettelystä antamassaan mietinnössä (LaVM 19/1997 vp), että mikäli hovioikeudet ruuhkautuvat, ei ruuhkien purkamista voida ratkaista turvautumalla lisäresursseihin hovioikeuksissa.

Hovioikeuksien työtilannetta on pyritty parantamaan monin eri tavoin. Vireillä on lainsäädäntöhankkeita, joiden tarkoituksena on muun muassa tehostaa hovioikeusmenettelyä. Lisäksi hovioikeudet ovat aloittaneet yhteisen projektin työmenetelmiensä kehittämiseksi. Nämä toimenpiteet eivät kuitenkaan välttämättä riitä työtilanteen korjaamiseksi. Sen vuoksi on tarpeen kartoittaa myös sitä, voitaisiinko tilannetta helpottaa järjestelemällä hovioikeuksien tuomiopiirejä uudelleen.

Alioikeuksien piiriin kehittämistä valmistui virkamiestyönä laadittu ehdotus joulukuussa 2000. Tästä ehdotuksesta antamissaan lausunnoissa Helsingin, Kouvolan ja Rovaniemen hovioikeudet ottivat esille myös mahdollisuuden selvittää hovioikeusjaon tarkoituksenmukaisuutta. Tämän jälkeen oikeusministeriö pyysi kirjeellään 5.12.2001 hovioikeuksien presidenteiltä kannanottoa siihen, tulisiko ja miten hovioikeuksien piirirajoja muuttaa.

Asiaa käsiteltiin edelleen presidenttien kokouksessa 21.5.2002. Tuolloin todettiin, että hovioikeusjaon kokonaisvaltaista kehittämistä tulisi tarkastella sitä varten perustettavassa työryhmässä, jossa on edustus sekä hovioikeuksista että oikeusministeriöstä.

Tehtävä

Työryhmän tulee tehdä perusteltu selvitys siitä, tulisiko ja miten hovioikeuksien piirijakoa kehittää. Tavoitteena tulee olla kansalaisten kannalta tasapuolinen oikeusturvan ja palvelujen saatavuus. Hovioikeuksien tulee olla kooltaan sellaisia, että se takaa mahdollisuudet toiminnalliseen tehokkuuteen.

Työryhmän ehdotuksessa tulee pyrkiä siihen, että hovioikeuksien tuomiopiirien rajat noudattavat maakunta- ja kihlakuntajaotusta. Jos ehdotus merkitsee poikkeamia edellä mainittuihin jaotuksiin, syyt siihen on selostettava.

Työryhmän tulee ottaa huomioon, ettei hovioikeuksisen henkilöstövoimavaroja kokonaisuudessaan voida lisätä ja että työmäärä hovioikeuksien kesken jakautuu mahdollisimman tasaisesti. Työryhmän tulee selvittää mahdollisesti tarvittavat henkilöstöjärjestelyt ja hankkeen kustannusvaikutukset.

Organisointi

Puheenjohtaja: Kirsti Rissanen, kansliapäällikkö, oikeusministeriö

Jäsenet: Olli Huopaniemi, presidentti, Helsingin hovioikeus

Esko Oikarinen, presidentti, Rovaniemen hovioikeus

Antero Palaja, presidentti, Turun hovioikeus

Esko Sorvali, hallitusneuvos, oikeusministeriö

Jäsen ja sihteeri: Raimo Ahola, suunnittelija, oikeusministeriö

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmän kustannukset maksetaan momentilta 25.01.21 oikeushallinto-osastolle varatuista määrärahoista.

Oikeusministeri

Johannes Koskinen

Apulaisosastopäällikkö

Raija Merikalla

Jakelu Työryhmän puheenjohtaja ja jäsenet

Tiedoksi Hovioikeudet
Helsingin maksukeskus

**HOVIOIKEUSVIOIKEUKSIEN TYÖTILANTEEN KEHITYS JA
RATKAISUT / LAINKÄYTTÖHENKILÖSTÖ 1998-2002**
TURUN HOVIOIKEUS

						<i>Ratk./jäsen</i>				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
Saapuneet	3 262	3 036	2 958	3 165	3 251					
Ratkaistu	2 885	2 872	2 782	3 050	3 240	82	80	71	78	83
Siirtyneet	1 687	1 845	2 018	2 130	2 140					
						<i>Ratk./esjä</i>				
Keskim. käsittelyai	5,3	6,2	7,9	8,6	8,5	64	64	66	68	70
Pääkäsittelyt	232	585	660	897	923					
Osuus ratkaistuista	8 %	20 %	24 %	29 %	28 %	<i>Ratk./Laink.henk.</i>				
						36	35	34	36	38

VAASAN HOVIOIKEUS

						<i>Ratk./jäsen</i>				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
Saapuneet	1 632	1 499	1 603	1 612	1 700					
Ratkaistu	1 537	1 530	1 440	1 571	1 576	77	77	72	79	79
Siirtyneet	813	784	947	987	1 111					
						<i>Ratk./esjä</i>				
Keskim. käsittelyai	5,8	6,8	6,8	7,3	7,5	59	59	55	60	61
Pääkäsittelyt	187	320	424	476	470					
Osuus ratkaistuista	12 %	21 %	29 %	30 %	30 %	<i>Ratk./Laink.henk.</i>				
						33	33	31	34	34

ITÄ-SUOMEN HOVIOIKEUS

						<i>Ratk./jäsen</i>				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
Saapuneet	1 484	1 475	1 430	1 537	1 561					
Ratkaistu	1 560	1 293	1 352	1 343	1 503	82	68	71	71	79
Siirtyneet	465	647	724	919	977					
						<i>Ratk./esjä</i>				
Keskim. käsittelyai	4,8	4,8	5,9	6,3	7,1	65	59	61	61	68
Pääkäsittelyt	88	220	232	320	376					
Osuus ratkaistuista	6 %	17 %	17 %	24 %	25 %	<i>Ratk./Laink.henk.</i>				
						36	32	33	33	37

HELSINGIN HOVIOIKEUS

						<i>Ratk./jäsen</i>				
	1998	1999	2000	2001	2002	1998	1999	2000	2001	2002
Saapuneet	3 768	3 808	4 046	4 179	4 299					
Ratkaistu	3 920	3 607	3 670	3 570	3 808	80	74	70	66	71
Siirtyneet	2 306	2 506	2 880	3 489	3 980					
						<i>Ratk./esjä</i>				
Keskim. käsittelyai	7,5	7,4	8	9,1	10,4	61	56	54	51	54
Pääkäsittelyt	142	361	501	788	954					
Osuus ratkaistuista	4 %	10 %	14 %	22 %	25 %	<i>Ratk./Laink.henk.</i>				
						35	32	30	29	31

KOUVOLAN HOVIOIKEUS

	1998	1999	2000	2001	2002	Ratk./jäsen				
						1998	1999	2000	2001	2002
Saapuneet	1 468	1 349	1 435	1 405	1 398					
Ratkaistu	1 541	1 329	1 311	1 369	1 403	86	74	73	76	78
Siirtyneet	534	554	678	712	707					
						Ratk./esjä				
Keskim. käsittelyai	4,5	5	5,4	5,8	6,6	67	58	60	62	64
Pääkäsittelyt	170	280	343	396	471					
Osuus ratkaistuista	11 %	21 %	26 %	29 %	34 %	Ratk./Laink.henk.				
						38	32	33	34	35

ROVANIEMEN HOVIOIKEUS

	1998	1999	2000	2001	2002	Ratk./jäsen				
						1998	1999	2000	2001	2002
Saapuneet	987	968	876	827	934					
Ratkaistu	1 023	931	900	833	880	73	67	64	60	73
Siirtyneet	313	350	326	319	373					
						Ratk./esjä				
Keskim. käsittelyai	4,4	4,6	5	5,6	5,3	68	67	64	60	63
Pääkäsittelyt	106	195	229	218	264					
Osuus ratkaistuista	10 %	21 %	25 %	26 %	30 %	Ratk./Laink.henk.				
						35	33	32	30	34

HOVIOIKEUDET YHTEENSÄ

	1998	1999	2000	2001	2002	Ratk./jäsen				
						1998	1999	2000	2001	2002
Saapuneet	12 601	12 135	12 348	12 725	13 143					
Ratkaistu	12 466	11 562	11 455	11 736	12 410	80	74	70	72	76
Siirtyneet	6 118	6 686	7 573	8 556	9 288					
						Ratk./esjä				
Keskim. käsittelyai	5,8	6,2	7,0	7,8	8,3	63	60	59	59	62
Pääkäsittelyt	5,82	6,23	7,04	7,78	8,34					
Osuus ratkaistuista	7 %	17 %	21 %	26 %	28 %	Ratk./Laink.henk.				
						35	33	32	32	34

N:o 298/1994

Annettu Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 1994

**Valtioneuvoston päätös
hovioikeuksien tuomiopiireistä**

Valtioneuvosto on oikeusministeriön esittelystä hovioikeuslain (56/94) 1 §:n 2 momentin nojalla päättänyt:

1 §

Hovioikeuksien tuomiopiireihin kuuluvat käräjäoikeudet seuraavasti:

- 1) *Turun hovioikeuspiiriin* Ahvenanmaan, Forssan, Hämeenlinnan, Ikaalisten, Kokemäen, Loimaan, Mynämäen, Paraisten, Pirkanmaan, Porin, Rauman, Salon, Tampereen, Toijalan, Turun, Turunseudun ja Vammalan käräjäoikeudet;
- 2) *Vaasan hovioikeuspiiriin* Alavuden, Haapajärven, Jyväskylän, Jämsän, Kauhajoen, Kauhavan, Kokkolan, Kyrönmaan, Lapuan, Mustasaaren, Pietarsaaren, Raahen, Saarijärven, Seinäjoen, Vaasan, Ylivieskan ja Äänekosken käräjäoikeudet;
- 3) *Itä-Suomen hovioikeuspiiriin* Iisalmen, Joensuun, Juuan, Kajaanin, Kuopion, Mikkelin, Nilsiä, Nurmeksen, Pieksämäen, Savonlinnan ja Varkauden käräjäoikeudet;
- 4) *Helsingin hovioikeuspiiriin* Espoon, Helsingin, Hyvinkään, Lohjan, Loviisan, Porvoon, Raaseporin, Tuusulan ja Vantaan käräjäoikeudet;
- 5) *Kouvolan hovioikeuspiiriin* Heinolan, Iitin, Imatran, Kotkan, Kouvolan, Lahden, Lappeenrannan, Orimattilan ja Riihimäen käräjäoikeudet; sekä
- 6) *Rovaniemen hovioikeuspiiriin* Kemin, Kemijärven, Kuusamon, Lapin, Oulun, Rovaniemen ja Tornion käräjäoikeudet.

2 §

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 1994.

Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 1994

Ministeri

Heikki Haavisto

Vs. nuorempi hallitussihteeri

Erja Hynninen

Yleisissä alioikeuksissa loppuun käsitellyt riita-asiat ja niistä tehdyt valitukset				
		Yhteensä	Valitettu	
			Yhteensä	Prosentti
Alue	Vuosi	lkm		%
SSS Kaikkiaan	1995	196280	3949	27,2
	1996	162045	3339	30,2
	1997	139463	2799	30,7
	1998	135453	2322	29,0
	1999	138044	1994	23,9
	2000	145102	1880	21,5
	2001	148783	1747	21,1
016 Helsingin hovioikeusp.	1995	64334	1422	28,1
	1996	49460	1285	33,1
	1997	40979	1185	36,3
	1998	37951	876	33,5
	1999	38621	737	25,3
	2000	41386	776	26,2
	2001	42635	692	23,8
017 Itä-Suomen hovioik.piiri	1995	25621	375	22,3
	1996	20666	287	23,5
	1997	18369	233	20,9
	1998	18248	195	19,1
	1999	18374	168	15,8
	2000	19464	141	9,7
	2001	19440	149	14,5
018 Turun hovioikeuspiiri	1995	42501	1015	32,4
	1996	36703	842	34,0
	1997	32415	663	33,4
	1998	31792	613	33,4
	1999	32783	573	32,5
	2000	33860	491	26,4
	2001	35312	420	24,7
019 Vaasan hovioikeuspiiri	1995	24837	491	25,4
	1996	21552	403	27,9
	1997	19007	297	26,0
	1998	18482	250	24,4
	1999	18522	213	20,7
	2000	20375	205	21,8
	2001	20651	211	20,5
020 Kouvolan hovioik.piiri	1995	21407	405	28,4
	1996	18133	305	29,9
	1997	15640	213	27,0
	1998	15309	234	29,7
	1999	15648	161	18,6
	2000	16071	155	18,0
	2001	16350	181	19,0
021 Rovaniemen hovioik.piiri	1995	17580	241	18,9
	1996	15531	217	21,5
	1997	13053	208	24,8
	1998	13671	154	21,4
	1999	14096	142	20,0
	2000	13946	112	16,4
	2001	14395	94	14,2

Lähde: Tilastokeskus 12/2/2002

HOVIOIKEUKSIEN ANTAMAT ASIAT VUONNA 2001 NIMIKKEITTÄIN

Asianimike	Annetut yhteensä	
	Kpl	%-osuus

HOVIOIKEUDET YHTEENSÄ

1 Pahoinpitely	952	8,1 %
2 Varkaus	934	8,0 %
3 Törkeä rattijuopumus	803	6,8 %
4 Muu hakemusasia (*)	495	4,2 %
5 Huumausainerikos	365	3,1 %
6 Velkajärjestelyhakemus	286	2,4 %
7 Törkeä pahoinpitely	266	2,3 %
8 Luvaton käyttö, lievä luvaton käyttö	256	2,2 %
9 Ulosottovalitus	254	2,2 %
10 Petos, lievä petos	225	1,9 %
11 Rattijuopumus, huumaantuneena ajaminen	214	1,8 %
12 Liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikennepako	205	1,7 %
13 Törkeä varkaus	203	1,7 %
14 Muut rikoslakia vastaan tehdyt rikokset	189	1,6 %
15 Sakonmuuntoasia	187	1,6 %
16 Rikokset muita lakeja ja asetuksia vastaan	184	1,6 %
17 Vahingonkorvauslakiin perustuvat riita-asiat	175	1,5 %
18 Lähestymiskiellon määrääminen	150	1,3 %
19 Ryöstö	146	1,2 %
20 Törkeä huumausainerikos	143	1,2 %
21 Muuhun palvelussopimukseen, toimeksiantoon tai työntulosopimukseen perustuva velkomus	139	1,2 %
22 Kantelu	132	1,1 %
23 Työsuhteen irtisanomisesta tai purkamisesta aiheutuva riita	130	1,1 %
24 Maksuohjelman muuttaminen	129	1,1 %
25 Törkeä liikenteen vaarantaminen	125	1,1 %
26 Pakkokeinoasia	117	1,0 %
27 Muu riita-asia	113	1,0 %
28 Vahingonteko, lievä vahingonteko	112	1,0 %
29 Lapsen huollosta tai tapaamisoikeudesta päättäminen	111	0,9 %
30 Kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta	101	0,9 %

HOVIOIKEUKSIEN ANTAMAT ASIAT VUONNA 2001 NIMIKKEITTÄIN

Asianimike	Annetut yhteensä	
	Kpl	%-osuus
HELSINGIN HOVIOIKEUS		
1 Muu hakemusasia	287	8,1 %
2 Varkaus	256	7,2 %
3 Pahoinpitely	235	6,6 %
4 Huumausainerikos	148	4,2 %
5 Törkeä rattijuopumus	103	2,9 %
6 Rikokset muita lakeja ja asetuksia vastaan	102	2,9 %
7 Törkeä huumausainerikos	85	2,4 %
8 Luvaton käyttö, lievä luvaton käyttö	84	2,4 %
9 Liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikennepako	74	2,1 %
10 Ulosottovalitus	73	2,0 %
11 Muu riita-asia	67	1,9 %
12 Lähestymiskiellon määrääminen	63	1,8 %
13 Törkeä pahoinpitely	62	1,7 %
14 Velkajärjestelyhakemus	60	1,7 %
15 Törkeä varkaus	58	1,6 %
16 Petos, lievä petos	58	1,6 %
17 Muut rikoslakia vastaan tehdyt rikokset	55	1,5 %
18 Kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta	50	1,4 %
19 Kantelu	50	1,4 %
20 Ryöstö	49	1,4 %
21 Rattijuopumus, huumaantuneena ajaminen	49	1,4 %
22 Vahingonkorvauslakiin perustuvat riita-asiat	46	1,3 %
23 Työsuhteen irtisanomisesta tai purkamisesta aiheutuva riita	44	1,2 %
24 Muuhun palvelussopimukseen, toimeksiantoon tai työntulosopimukseen perustuva velkomus	42	1,2 %
25 Sakonmuuntoasia	38	1,1 %
26 Lapsen huollosta tai tapaamisoikeudesta päättäminen	38	1,1 %
27 Maksuohjelman muuttaminen	38	1,1 %
28 Törkeä liikenteen vaarantaminen	36	1,0 %
29 Vahingonteko, lievä vahingonteko	35	1,0 %
30 Muu velkasuhteeseen perustuva saatava	33	0,9 %
ITÄ-SUOMEN HOVIOIKEUS		
1 Pahoinpitely	158	11,8 %
2 Törkeä rattijuopumus	133	9,9 %
3 Varkaus	105	7,8 %
4 Muu hakemusasia	52	3,9 %
5 Törkeä pahoinpitely	47	3,5 %
6 Velkajärjestelyhakemus	41	3,1 %
7 Muut rikoslakia vastaan tehdyt rikokset	34	2,5 %
8 Pakkokeinoasia	33	2,5 %
9 Huumausainerikos	31	2,3 %
10 Ulosottovalitus	31	2,3 %
11 Rattijuopumus, huumaantuneena ajaminen	25	1,9 %
12 Petos, lievä petos	23	1,7 %
13 Sakonmuuntoasia	22	1,6 %
14 Rikokset muita lakeja ja asetuksia vastaan	21	1,6 %
15 Luvaton käyttö, lievä luvaton käyttö	19	1,4 %
16 Tapon, murhan tai surman yritys	19	1,4 %

HOVIOIKEUKSIEN ANTAMAT ASIAT VUONNA 2001 NIMIKKEITTÄIN

Asianimike	Annetut yhteensä	
	Kpl	%-osuus
17 Muut rikokset oikeudenkäyttöä, viranomaisia ja yleistä järjestystä vastaan	19	1,4 %
18 Vahingonteko, lievä vahingonteko	18	1,3 %
19 Liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikennepako	18	1,3 %
20 Väärennys, lievä väärennys, väärennysaineiston hallussapitc	17	1,3 %
21 Työsuhteen irtisanomisesta tai purkamisesta aiheutuva riita	16	1,2 %
22 Velallisen epärehellisyys, velallisen petos, törkeä velallisen petos	15	1,1 %
23 Lähestymiskiellon määrääminen	15	1,1 %
24 Törkeä varkaus	14	1,0 %
25 Maksuohjelman muuttaminen	14	1,0 %
26 Yhdyskuntapalvelun muunto	11	0,8 %
27 Muuhun palvelussopimukseen, toimeksiantoon tai työntulossopimukseen perustuva velkomus	11	0,8 %
28 Lapsen huoltoa koskevan päätöksen muuttaminen	11	0,8 %
29 Tappo	10	0,7 %
30 Virkamiehen (väkivaltainen) vastustaminen	10	0,7 %

TURUN HOVIOIKEUS

1 Varkaus	306	10,0 %
2 Törkeä rattijuopumus	231	7,6 %
3 Pahoinpitely	203	6,7 %
4 Velkajärjestelyhakemus	100	3,3 %
5 Huumausainerikos	92	3,0 %
6 Luvaton käyttö, lievä luvaton käyttö	83	2,7 %
7 Petos, lievä petos	81	2,7 %
8 Ulosottovalitus	70	2,3 %
9 Rattijuopumus, huumaantuneena ajaminen	64	2,1 %
10 Sakonmuuntoasia	62	2,0 %
11 Liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikennepako	61	2,0 %
12 Vahingonkorvauslakiin perustuvat riita-asiat	61	2,0 %
13 Muu hakemusasia	59	1,9 %
14 Törkeä varkaus	55	1,8 %
15 Törkeä pahoinpitely	54	1,8 %
16 Muut rikoslakia vastaan tehdyt rikokset	47	1,5 %
17 Pakkokeinoasia	47	1,5 %
18 Muuhun palvelussopimukseen, toimeksiantoon tai työntulossopimukseen perustuva velkomus	45	1,5 %
19 Ryöstö	43	1,4 %
20 Työsuhteen irtisanomisesta tai purkamisesta aiheutuva riita	38	1,2 %
21 Maksuohjelman muuttaminen	36	1,2 %
22 Törkeä liikenteen vaarantaminen	35	1,1 %
23 Lapsen huollosta tai tapaamisoikeudesta päättäminen	35	1,1 %
24 Törkeä huumausainerikos	32	1,1 %
25 Vahingonteko, lievä vahingonteko	29	1,0 %
26 Lähestymiskiellon määrääminen	27	0,9 %
27 Muu velkasuhteeseen perustuva saatava	25	0,8 %
28 Muu riita-asia	25	0,8 %
29 Väärennys, lievä väärennys, väärennysaineiston hallussapitc	24	0,8 %
30 Virkamiehen (väkivaltainen) vastustaminen	23	0,8 %

HOVIOIKEUKSIEN ANTAMAT ASIAT VUONNA 2001 NIMIKKEITTÄIN

Asianimike	Annetut yhteensä	
	Kpl	%-osuus
VAASAN HOVIOIKEUS		
1 Pahoinpitely	157	10,0 %
2 Törkeä rattijuopumus	124	7,9 %
3 Varkaus	122	7,8 %
4 Velkajärjestelyhakemus	48	3,1 %
5 Törkeä pahoinpitely	42	2,7 %
6 Törkeä varkaus	39	2,5 %
7 Muu hakemusasia	38	2,4 %
8 Kantelu	38	2,4 %
9 Ulosottovalitus	37	2,4 %
10 Sakonmuuntoasia	35	2,2 %
11 Petos, lievä petos	34	2,2 %
12 Huumausainerikos	27	1,7 %
13 Rattijuopumus, huumaantuneena ajaminen	26	1,7 %
14 Muut rikoslakia vastaan tehdyt rikokset	25	1,6 %
15 Liikenneturvallisuuuden vaarantaminen, liikennepako	24	1,5 %
16 Ryöstö	23	1,5 %
17 Maksuohjelman muuttaminen	23	1,5 %
18 Vahingonkorvauslakiin perustuvat riita-asiat	22	1,4 %
19 Työsuhteen irtisanomisesta tai purkamisesta aiheutuva riita	18	1,1 %
20 Lapsen huollosta tai tapaamisoikeudesta päättäminen	18	1,1 %
21 Velallisen epärehellisyys, velallisen petos, törkeä velallisen petos	17	1,1 %
22 Virkamiehen (väkivaltainen) vastustaminen	16	1,0 %
23 Muut rikokset oikeudenkäyttöä, viranomaisia ja yleistä järjestystä vastaan	16	1,0 %
24 Rauhanrikkominen	16	1,0 %
25 Rikokset muita lakeja ja asetuksia vastaan	16	1,0 %
26 Lähestymiskiellon määrääminen	15	1,0 %
27 Luvaton käyttö, lievä luvaton käyttö	14	0,9 %
28 Kirjanpitorikos, tuottamuksellinen kirjanpitorikos	14	0,9 %
29 Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö	14	0,9 %
30 Törkeä liikenteen vaarantaminen	14	0,9 %
KOUVOLAN HOVIOIKEUS		
1 Törkeä rattijuopumus	134	9,8 %
2 Pahoinpitely	132	9,6 %
3 Varkaus	85	6,2 %
4 Muu velkajärjestelyyn tai saneerausmenettelyyn liittyvä asia	63	4,6 %
5 Huumausainerikos	49	3,6 %
6 Virkarikokset ja julkisyhteisön työntekijän rikokset	46	3,4 %
7 Törkeä pahoinpitely	40	2,9 %
8 Muu hakemusasia	37	2,7 %
9 Rattijuopumus, huumaantuneena ajaminen	36	2,6 %
10 Pakkokeinoasia	33	2,4 %
11 Luvaton käyttö, lievä luvaton käyttö	29	2,1 %
12 Törkeä varkaus	28	2,0 %
13 Ulosottovalitus	28	2,0 %
14 Petos, lievä petos	26	1,9 %
15 Muuhun palvelussopimukseen, toimeksiantoon tai työntulossopimukseen perustuva velkomus	24	1,8 %
16 Törkeä liikenteen vaarantaminen	23	1,7 %

HOVIOIKEUKSIEN ANTAMAT ASIAT VUONNA 2001 NIMIKKEITTÄIN

Asianimike	Annetut yhteensä	
	Kpl	%-osuus
17 Sakonmuuntoasia	20	1,5 %
18 Vahingonkorvauslakiin perustuvat riita-asiat	20	1,5 %
19 Rikokset muita lakeja ja asetuksia vastaan	18	1,3 %
20 Kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta	17	1,2 %
21 Ryöstö	15	1,1 %
22 Vahingonteko, lievä vahingonteko	15	1,1 %
23 Liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikennepako	14	1,0 %
24 Virkamiehen (väkivaltainen) vastustaminen	13	0,9 %
25 Lähestymiskiellon määrääminen	13	0,9 %
26 Lapsen huoltoa koskevan päätöksen muuttaminen	13	0,9 %
27 Tappo	12	0,9 %
28 Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö	11	0,8 %
29 Muut rikoslakia vastaan tehdyt rikokset	11	0,8 %
30 Yhdyskuntapalvelun muunto	11	0,8 %
ROVANIEMEN HOVIOIKEUS		
1 Törkeä rattijuopumus	78	9,4 %
2 Pahoinpitely	67	8,0 %
3 Varkaus	60	7,2 %
4 Velkajärjestelyhakemus	37	4,4 %
5 Luvaton käyttö, lievä luvaton käyttö	27	3,2 %
6 Muu hakemusasia	22	2,6 %
7 Törkeä pahoinpitely	21	2,5 %
8 Huumausainerikos	18	2,2 %
9 Maksuohjelman muuttaminen	18	2,2 %
10 Muut rikoslakia vastaan tehdyt rikokset	17	2,0 %
11 Lähestymiskiellon määrääminen	17	2,0 %
12 Vahingonkorvauslakiin perustuvat riita-asiat	16	1,9 %
13 Ulosottovalitus	15	1,8 %
14 Rattijuopumus, huumaantuneena ajaminen	14	1,7 %
15 Liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikennepako	14	1,7 %
16 Muu velkasuhteeseen perustuva saatava	14	1,7 %
17 Kantelu	13	1,6 %
18 Velkajärjestelyn raukeaminen	12	1,4 %
19 Yhdyskuntapalvelun muunto	11	1,3 %
20 Sakonmuuntoasia	10	1,2 %
21 Törkeä varkaus	9	1,1 %
22 Rikokset muita lakeja ja asetuksia vastaan	9	1,1 %
23 Huoneenvuokrasaatava	8	1,0 %
24 Ryöstö	8	1,0 %
25 Tapon, murhan tai surman yritys	8	1,0 %
26 Esteetön poissaolo oikeudesta	8	1,0 %
27 Kätkemisrikos, tuottamuksellinen kätkemisrikos, kätkemisrikkomus	7	0,8 %
28 Maksuvälinepetos, lievä maksuvälinepetos, maksuvälinepetoksen valmistelu	7	0,8 %
29 Väärennys, lievä väärennys, väärennysaineiston hallussapito	7	0,8 %
30 Törkeä liikenteen vaarantaminen	7	0,8 %

HOVIOIKEUKSIEN ASIAMÄÄRÄKEHITYS, SAAPUNEET ASIAT ASIARYHMITÄIN

3.9.2002

HOVIOIKEUDET YHTEENSÄ

	Kappalemäärät				Prosenttiosuudet			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
Riita-asiat	4 244	3 443	3 103	2 949	34 %	28 %	25 %	23 %
Huoneenvuokra-asiat	250	262	258	215	2 %	2 %	2 %	2 %
Rikosasiat	7 115	7 505	8 128	8 623	56 %	62 %	66 %	68 %
Virkasyyteasiat	34	51	66	78	0 %	0 %	1 %	1 %
Sotaoik.asiat	35	19	33	21	0 %	0 %	0 %	0 %
Uo-asiat	284	266	264	283	2 %	2 %	2 %	2 %
Hakemusasiat	639	589	496	556	5 %	5 %	4 %	4 %
Yhteensä	12 601	12 135	12 348	12 725	100 %	100 %	100 %	100 %

TURUN HOVIOIKEUS

	Kappalemäärät				Prosenttiosuudet			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
Riita-asiat	1215	954	783	721	37 %	31 %	26 %	23 %
Huoneenvuokra-asiat	81	74	81	63	2 %	2 %	3 %	2 %
Rikosasiat	1809	1851	1968	2 208	55 %	61 %	67 %	70 %
Virkasyyteasiat	0	2	11	12	0 %	0 %	0 %	0 %
Sotaoik.asiat	0				0 %	0 %	0 %	0 %
Uo-asiat	89	86	59	94	3 %	3 %	2 %	3 %
Hakemusasiat	68	69	56	67	2 %	2 %	2 %	2 %
Yhteensä	3 262	3 036	2 958	3 165	100 %	100 %	100 %	100 %

VAASAN HOVIOIKEUS

	Kappalemäärät				Prosenttiosuudet			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
Riita-asiat	540	399	429	437	33 %	27 %	27 %	27 %
Huoneenvuokra-asiat	19	13	14	17	1 %	1 %	1 %	1 %
Rikosasiat	963	978	1097	1 067	59 %	65 %	68 %	66 %
Virkasyyteasiat	0	3	3	1	0 %	0 %	0 %	0 %
Sotaoik.asiat	0				0 %	0 %	0 %	0 %
Uo-asiat	47	50	33	41	3 %	3 %	2 %	3 %
Hakemusasiat	63	56	27	49	4 %	4 %	2 %	3 %
Yhteensä	1 632	1 499	1 603	1 612	100 %	100 %	100 %	100 %

ITÄ-SUOMEN HOVIOIKEUS

	Kappalemäärät				Prosenttiosuudet			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
Riita-asiat	430	346	272	282	29 %	23 %	19 %	18 %
Huoneenvuokra-asiat	20	20	10	17	1 %	1 %	1 %	1 %
Rikosasiat	932	1034	1071	1140	63 %	70 %	75 %	74 %
Virkasyyteasiat	6	3	1	1	0 %	0 %	0 %	0 %
Sotaoik.asiat	0				0 %	0 %	0 %	0 %
Uo-asiat	34	17	32	34	2 %	1 %	2 %	2 %
Hakemusasiat	62	55	44	63	4 %	4 %	3 %	4 %
Yhteensä	1 484	1 475	1 430	1 537	100 %	100 %	100 %	100 %

HELSINGIN HOVIOIKEUS

	<i>Kappalemäärät</i>				<i>Prosenttiosuudet</i>			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
Riita-asiat	1308	1168	1074	1012	35 %	31 %	27 %	24 %
Huoneenvuokra-asia	89	109	124	89	2 %	3 %	3 %	2 %
Rikosasiat	1943	2125	2430	2666	52 %	56 %	60 %	64 %
Virkasyyteasiat	9	21	22	30	0 %	1 %	1 %	1 %
Sotaoik.asiat	35	19	33	21	1 %	0 %	1 %	1 %
Uo-asiat	71	73	84	77	2 %	2 %	2 %	2 %
Hakemusasiat	313	293	279	284	8 %	8 %	7 %	7 %
Yhteensä	3 768	3 808	4 046	4 179	100 %	100 %	100 %	100 %

KOUVOLAN HOVIOIKEUS

	<i>Kappalemäärät</i>				<i>Prosenttiosuudet</i>			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
Riita-asiat	409	294	317	281	28 %	22 %	22 %	20 %
Huoneenvuokra-asia	26	26	14	18	2 %	2 %	1 %	1 %
Rikosasiat	910	930	984	996	62 %	69 %	69 %	71 %
Virkasyyteasiat	17	19	29	34	1 %	1 %	2 %	2 %
Sotaoik.asiat	0				0 %	0 %	0 %	0 %
Uo-asiat	29	22	46	19	2 %	2 %	3 %	1 %
Hakemusasiat	77	58	45	57	5 %	4 %	3 %	4 %
Yhteensä	1 468	1 349	1 435	1 405	100 %	100 %	100 %	100 %

ROVANIEMEN HOVIOIKEUS

	<i>Kappalemäärät</i>				<i>Prosenttiosuudet</i>			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
Riita-asiat	342	282	228	216	35 %	29 %	26 %	26 %
Huoneenvuokra-asia	15	20	15	11	2 %	2 %	2 %	1 %
Rikosasiat	558	587	578	546	57 %	61 %	66 %	66 %
Virkasyyteasiat	2	3			0 %	0 %	0 %	0 %
Sotaoik.asiat	0				0 %	0 %	0 %	0 %
Uo-asiat	14	18	10	18	1 %	2 %	1 %	2 %
Hakemusasiat	56	58	45	36	6 %	6 %	5 %	4 %
Yhteensä	987	968	876	827	100 %	100 %	100 %	100 %

HOVIOIKEUKSISSA RATKAISTUT ASIAT JÄSENTÄ KOHTI

14.11.2002

	1998	1999	2000	2001	Tav. 2002	Annetut asiat		Ennuste-	Keskiarvo
						1.1.-30.10.0	1.1.-30.10.0	2002	01 ja 02e
Turku									
Ratkaistut asiat	2885	2872	2782	3050	3200	2525	2584	3121	
Jäsenet	35	36	39	39	39			39	
Ratk./jäsen	82	80	71	78	82			80	79,1
Vaasa									
Ratkaistut asiat	1537	1530	1440	1571	1550	1292	1269	1543	
Jäsenet	20	20	20	20	20			20	
Ratk./jäsen	77	77	72	79	78			77	77,9
Itä-Suomi									
Ratkaistut asiat	1560	1293	1352	1343	1430	1110	1245	1506	
Jäsenet	19	19	19	19	19			19	
Ratk./jäsen	82	68	71	71	75			79	75,0
Helsinki									
Ratkaistut asiat	3920	3607	3670	3570	3800	2821	3195	4043	
Jäsenet	49	59	52,8	54	54			54	
Ratk./jäsen	80	61	70	66	70			75	70,5
Kouvola									
Ratkaistut asiat	1541	1329	1311	1369	1350	1116	1147	1407	
Jäsenet	18	18	18	18	18			18	
Ratk./jäsen	86	74	73	76	75			78	77,1
Rovaniemi									
Ratkaistut asiat	1023	931	900	833	820	612	665	905	
Jäsenet	14	14	14	14	12			12	
Ratk./jäsen	73	67	64	60	68			75	67,5
Yhteensä									
Ratkaistut asiat	12 466	11 562	11 455	11 736	12 150	9 476	10 105	12 526	
Jäsenet	155	166	162,8	164	162			162	
Ratk./jäsen	80	70	70	72	75			77	74,4
Yhteensä (pl. Hki)									
Ratkaistut asiat	8 546	7 955	7 785	8 166	8 350			8 476	
Jäsenet	106	107	110	110	108			108	
Ratk./jäsen	81	74	71	74	77			78	76,4
SAAPUNEET ASIAT									
Ratkaistut asiat	12601	12135	12348	12725	12820			13000	
Jäsenet	155	166	162,8	164	162			162	
Saap./jäsen	81	73	76	78	79			80	78,9
SAAPUNEET (pl.Hki)									
Ratkaistut asiat	8833	8327	8302	8546	8520			8700	
Jäsenet	106	107	110	110	108			108	
Saap./jäsen	83	78	75	78	79			81	79,1

HOVIOIKEUKSIIN SAAPUNEET ASIAT(keskiarvo 2000-2002e)
JA ERÄIDEN KÄRÄJÄOIKEUKSIEN SIIRTO

LIITE 8

12.12.2002

KÄRÄJÄOIKEUS / KUNTA	HOVIOIKEUS						
	Helsinki	Itä-Suomi	Turku	Vaasa	Kouvola	Rovaniemi	Yht.
Keskiarvo saap. 00-02e	4175	1482	3112	1618	1425	861	12673
Jäseniä	54	19	39	20	18	12	162
<i>Asiat/jäsen</i>	77,3	78,0	79,8	80,9	79,2	71,7	78,2
<i>Osuus koko maan asioista</i>	32,9 %	11,7 %	24,6 %	12,8 %	11,2 %	6,8 %	100,0 %

Käräjäoikeusmuutokset, virkamiestyöryhmän 15.12.2000 esityksen mukaan

Kuntakohtaiset asiamäärät on laskettu käräjäoikeuden asiamäärästä, tuomiopiirin väestömäärän suhteessa.

Pukkila,Askola,Mäntsälä	45					-45	
Hankasalmi		-10		10			
Vaala		8				-8	
Suomussalmi		21				-21	
Virrat			14	-14			
Yhteensä	4 220	1 501	3 126	1 614	1 380	832	12 673
Muutos	45	19	14	-4	-45	-29	0
Muutosprosentti	1,1 %	1,3 %	0,4 %	-0,2 %	-3,2 %	-3,4 %	
<i>Asiat/jäsen</i>	78,1	79,0	80,1	80,7	76,7	69,3	78,2
<i>Osuus koko maan asioista</i>	33,3 %	11,8 %	24,7 %	12,7 %	10,9 %	6,6 %	100,0 %
Prosenttiyksikkömuutos nykyiseen	0,4 %	0,1 %	0,1 %	0,0 %	-0,4 %	-0,2 %	

HENKILÖSTÖ 2002

	HOVIOIKEUS						
	HKI	IS	TKU	VSA	KLA	ROI	YHT
Jäsenet	54	19	39	20	18	12	162
Esittelijät	70	22	46	26	22	14	200
Kansliah.	46	19	35	19	20	15	154
	170	60	120	65	60	41	516
Suhdeluku, Esittelijät	1,30	1,16	1,18	1,30	1,22	1,17	1,23
Suhdeluku, Kansliah.	0,85	1,00	0,90	0,95	1,11	1,25	0,95

HOVIOIKEUKSIIN SAAPUNEET ASIAT(keskiarvo 2000-2002e)
JA ERÄIDEN KÄRÄJÄOIKEUKSIEN SIIRTO

LIITE 8

12.12.2002

KÄRÄJÄOIKEUS / KUNTA	HOVIOIKEUS						
	Helsinki	Itä-Suomi	Turku	Vaasa	Kouvola	Rovaniemi	Yht.
Keskiarvo saap. 00-02e	4175	1482	3112	1618	1425	861	12673
Jäseniä	54	19	39	20	18	12	162

ENSISIJAINEN VAIHTOEHTO

LOHJA	-159		159				
RAASEPORI	-154		154				
HYVINKÄÄ	-162				162		
TUUSULA (+Mäntsälä,Pornainen)	-336				336		
IKAALINEN			-88	88			
PORI			-313	313			
IMATRA		90			-90		
KAJAANI (+Suomussalmi, Vaala)		-160				160	
HAAPAJÄRVI				-60		60	
YLIVIESKA				-69		69	
RAAHE				-81		81	
ÄÄNEKOSKI		92		-92			
HEINOLA		77			-77		
Yhteensä	3 409	1 600	3 038	1 713	1 712	1 202	12 673
HO muutos	-811	99	-88	99	332	370	0
%-mu, KO muut./HO muut.	-19,2 %	6,6 %	-2,8 %	6,1 %	24,0 %	44,5 %	
<i>Asiat/jäsen</i>	<i>63,1</i>	<i>84,2</i>	<i>77,9</i>	<i>85,6</i>	<i>95,1</i>	<i>100,2</i>	<i>78,2</i>
Osuus koko maan asioista	26,9 %	12,6 %	24,0 %	13,5 %	13,5 %	9,5 %	100,0 %
Prosenttiyksikkömuutos nykyiseen	-6,0 %	0,9 %	-0,6 %	0,7 %	2,3 %	2,7 %	

	HKI	IS	TKU	VSA	KLA	ROI	
RATKAISUMÄÄRÄ	66	74	74	74	74	74	74
JÄSENTARVE	47,7	19,6	37,3	21,0	21,0	14,7	
Muutos	-6,3	0,6	-1,7	1,0	3,0	2,7	-0,7
Matkustusaika				0,38		0,44	
Lopullinen tarve	47,7	19,6	37,3	21,4	21,0	15,2	162,1
Muutos	-6,3	0,6	-1,7	1,4	3,0	3,2	0,1
Esittelijätarve	59,1	24,3	46,1	26,1	26,0	18,3	
muutos	-10,9	2,3	0,1	0,1	4,0	4,3	0,0
Kansliah. tarve	45,5	18,7	35,5	20,1	20,0	14,1	
muutos	-0,5	-0,3	0,5	1,1	0,0	-0,9	0,0
MUUTOS YHT. Kpl	-17,7	2,7	-1,1	2,1	7,1	6,2	
Muutos yht. %	-10 %	5 %	-1 %	4 %	12 %	16 %	

HOVIOIKEUKSIIN SAAPUNEET ASIAT(keskiarvo 2000-2002e)
JA ERÄIDEN KÄRÄJÄOIKEUKSIEN SIIRTO

LIITE 8

12.12.2002

KÄRÄJÄOIKEUS / KUNTA	HOVIOIKEUS						
	Helsinki	Itä-Suomi	Turku	Vaasa	Kouvola	Rovaniemi	Yht.
Keskiarvo saap. 00-02e	4175	1482	3112	1618	1425	861	12673
Jäseniä	54	19	39	20	18	12	162

TOISSIJAINEN VAIHTOEHTO

LOHJA	-159		159				
RAASEPORI	-154		154				
HYVINKÄÄ	-162				162		
IKAALINEN			-88	88			
PORI			-313	313			
HAAPAJÄRVI				-60		60	
YLIVIESKA				-69		69	
ÄÄNEKOSKI		92		-92			
RAAHE				-81		81	
Yhteensä	3 745	1 593	3 038	1 713	1 542	1 042	12 673
Muutos	-475	92	-88	99	162	210	0
%-mu, KO muut./HO muut.	-11,3 %	6,1 %	-2,8 %	6,1 %	11,7 %	25,3 %	
<i>Asiat/jäsen</i>	<i>69,3</i>	<i>83,9</i>	<i>77,9</i>	<i>85,7</i>	<i>85,7</i>	<i>86,8</i>	<i>78,2</i>
Osuus koko maan asioista	29,5 %	12,6 %	24,0 %	13,5 %	12,2 %	8,2 %	100,0 %
Prosenttiyksikkömuutos nykyiseen	-3,4 %	0,9 %	-0,6 %	0,7 %	0,9 %	1,4 %	

	HKI	IS	TKU	VSA	KLA	ROI	
RATKAISUMÄÄRÄ	66	74	74	74	74	74	74
JÄSENTARVE	52,3	19,4	37,2	20,9	18,8	12,7	
Muutos	-1,7	0,4	-1,8	0,9	0,8	0,7	-0,7
Matkustusaika				0,38		0,44	
Lopullinen tarve	52,3	19,4	37,2	21,3	18,8	13,1	162,1
Muutos	-1,7	0,4	-1,8	1,3	0,8	1,1	0,1
Esittelijätarve	64,8	24,1	46,0	25,9	23,4	15,8	
muutos	-5,2	2,1	0,0	-0,1	1,4	1,8	0,0
Kansliah. tarve	49,9	18,6	35,4	20,0	18,0	12,1	
muutos	3,9	-0,4	0,4	1,0	-2,0	-2,9	0,0
MUUTOS YHT. Kpl	-3,0	2,1	-1,4	1,8	0,1	-0,4	
Muutos yht. %	-2 %	4 %	-1 %	3 %	0 %	0 %	

Oletukset:**1. Saapuvien asioiden määrän muutos v. 2004:****Sisältää käräjäoikeuspiirien muutosvaikutukset****Vaihtoehto**

	1	2
Helsinki	-766	-430
Itä-Suomi	118	111
Turku	-74	-74
Vaasa	95	95
Kouvola	287	117
Rovaniemi	341	181
Yhteensä	0	0

2. Ratkaistavat asiat/jäsen

Helsinki	66
Itä-Suomi	74
Turku	74
Vaasa	74
Kouvola	74
Rovaniemi	74

HOVIOIKEUKSIEN PIIRIRAJAEHDOTUSTEN VAIKUTUS TYÖTILANTEESEEN JÄSENTEN MÄÄRÄÄN

7.1.2003

LIITE 9

*) Muuttoliike huomioidu saapuvien asioiden määrässä

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Muutos
Vaihtoehto 1	54	54	54	53	52	49	49	48	48	48	48	-6
Helsinki-jäsenet												
Saapuvat	4 190	4 190	3 424	3 424	3 499	3 499	3 499	3 499	3 573	3 573	3 573	
Ratkaistavat	4 043	3 564	3 564	3 498	3 432	3 234	3 234	3 168	3 168	3 168	3 168	
Siirtyneet	3 797	4 423	4 283	4 209	4 276	4 541	4 806	5 137	5 542	5 947	6 352	
Siirt./ratk.	94 %	124 %	120 %	120 %	125 %	140 %	149 %	162 %	175 %	188 %	201 %	
Itä-Suomi-jäsenet	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	19	0
Saapuvat	1 511	1 511	1 629	1 629	1 629	1 629	1 629	1 629	1 630	1 630	1 630	
Ratkaistavat	1 506	1 406	1 406	1 406	1 406	1 406	1 406	1 406	1 406	1 406	1 406	
Siirtyneet	959	1 064	1 287	1 509	1 732	1 954	2 177	2 399	2 623	2 847	3 071	
Siirt./ratk.	64 %	76 %	92 %	107 %	123 %	139 %	155 %	171 %	187 %	202 %	218 %	
Turku-jäsenet	39	39	38	38	38	38	38	38	38	37	37	-2
Saapuvat	3 167	3 167	3 093	3 093	3 103	3 103	3 103	3 103	3 113	3 113	3 113	
Ratkaistavat	3 121	2 886	2 812	2 812	2 812	2 812	2 812	2 812	2 812	2 738	2 738	
Siirtyneet	2 186	2 467	2 748	3 030	3 321	3 612	3 903	4 194	4 495	4 870	5 245	
Siirt./ratk.	70 %	85 %	98 %	108 %	118 %	128 %	139 %	149 %	160 %	178 %	192 %	
Vaasa-jäsenet	20	20	20	21	21	22	22	22	22	22	22	2
Saapuvat	1 720	1 720	1 815	1 815	1 806	1 806	1 806	1 806	1 797	1 797	1 797	
Ratkaistavat	1 543	1 480	1 480	1 554	1 554	1 628	1 628	1 628	1 628	1 628	1 628	
Siirtyneet	1 144	1 384	1 719	1 979	2 231	2 409	2 587	2 765	2 934	3 103	3 272	
Siirt./ratk.	74 %	94 %	116 %	127 %	144 %	148 %	159 %	170 %	180 %	191 %	201 %	
Kouvola-jäsenet	18	18	18	18	18	19	19	20	20	20	20	2
Saapuvat	1 378	1 378	1 665	1 665	1 671	1 671	1 671	1 671	1 678	1 678	1 678	
Ratkaistavat	1 407	1 332	1 332	1 332	1 332	1 406	1 406	1 480	1 480	1 480	1 480	
Siirtyneet	695	741	1 074	1 406	1 745	2 010	2 275	2 466	2 664	2 862	3 060	
Siirt./ratk.	49 %	56 %	81 %	106 %	131 %	143 %	162 %	167 %	180 %	193 %	207 %	
Rovaniemi-jäsenet	12	12	13	13	14	15	15	15	16	16	16	4
Saapuvat	956	956	1 297	1 297	1 306	1 306	1 306	1 306	1 315	1 315	1 315	
Ratkaistavat	905	888	962	962	1 036	1 110	1 110	1 110	1 184	1 184	1 184	
Siirtyneet	356	424	759	1 094	1 364	1 560	1 756	1 952	2 083	2 214	2 345	
Siirt./ratk.	39 %	48 %	79 %	114 %	132 %	141 %	158 %	176 %	176 %	187 %	198 %	
Yhteensä-jäsenet	162	162	162	162	162	162	162	162	163	162	162	0
Saapuvat	12 922	12 922	12 922	12 922	13 014	13 014	13 014	13 014	13 106	13 106	13 106	
Ratkaistavat	12 525	11 556	11 556	11 564	11 572	11 596	11 596	11 604	11 678	11 604	11 604	
Siirtyneet	9 137	10 503	11 869	13 227	14 669	16 086	17 504	18 913	20 341	21 843	23 345	
Siirt./ratk.	73 %	91 %	103 %	114 %	127 %	139 %	151 %	163 %	174 %	188 %	201 %	

HOVIOIKEUKSIEN PIIRIRAJAEHDOTUSTEN VAIKUTUS TYÖTILANTEESEEN JÄSENTEEN MÄÄRÄÄN

7.1.2003

LIITE 9

*) Muuttoliike huomioitu saapuvien asioiden määrässä

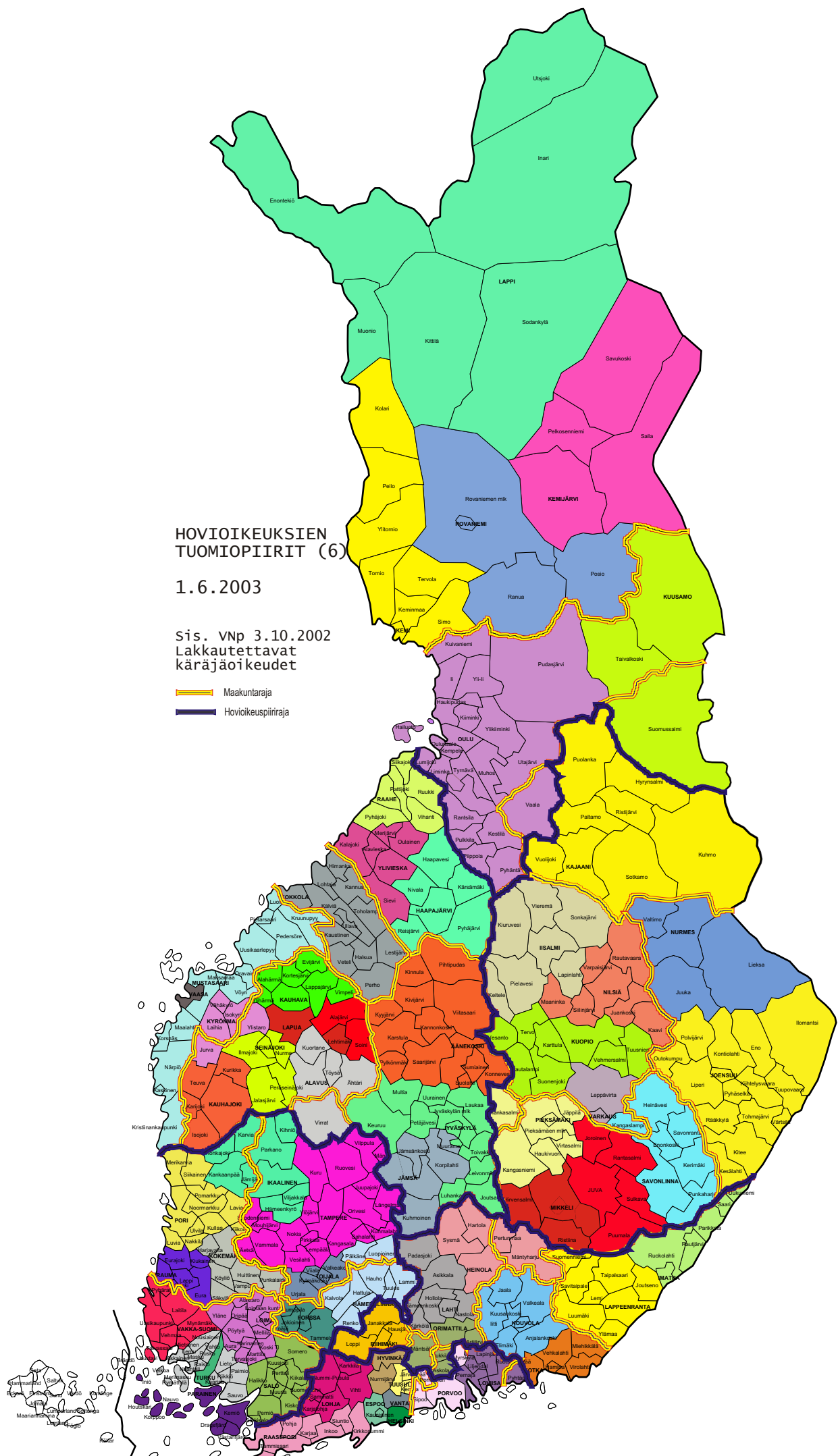
Vaihtoehto 2	Arvio-2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Muutos
Helsinki-jäsenet	54	54	54	54	54	54	54	54	54	52	52	-2
Saapuvat	4 190	4 190	3 760	3 760	3 839	3 839	3 839	3 839	3 918	3 918	3 918	
Ratkaistavat	4 043	3 564	3 564	3 564	3 564	3 564	3 564	3 564	3 564	3 432	3 432	
Siirtyneet	3 797	4 423	4 619	4 815	5 090	5 365	5 640	5 915	6 269	6 755	7 241	
Siirt./ratk.	94 %	124 %	130 %	135 %	143 %	151 %	158 %	166 %	176 %	197 %	211 %	
Itä-Suomi-jäsenet	19	19	19	19	19	19	19	19	19	20	20	1
Saapuvat	1 511	1 511	1 622	1 622	1 621	1 621	1 621	1 621	1 621	1 621	1 621	
Ratkaistavat	1 506	1 406	1 406	1 406	1 406	1 406	1 406	1 406	1 406	1 480	1 480	
Siirtyneet	959	1 064	1 280	1 496	1 711	1 926	2 141	2 356	2 571	2 712	2 853	
Siirt./ratk.	64 %	76 %	91 %	106 %	122 %	137 %	152 %	168 %	183 %	183 %	193 %	
Turku-jäsenet	39	39	38	38	38	38	38	38	37	37	37	-2
Saapuvat	3 167	3 167	3 093	3 093	3 103	3 103	3 103	3 103	3 103	3 113	3 113	
Ratkaistavat	3 121	2 886	2 812	2 812	2 812	2 812	2 812	2 812	2 738	2 738	2 738	
Siirtyneet	2 186	2 467	2 748	3 030	3 321	3 612	3 903	4 194	4 559	4 934	5 309	
Siirt./ratk.	70 %	85 %	98 %	108 %	118 %	128 %	139 %	149 %	166 %	180 %	194 %	
Vaasa-jäsenet	20	20	20	21	21	21	21	21	21	22	22	2
Saapuvat	1 720	1 720	1 815	1 815	1 806	1 806	1 806	1 806	1 797	1 797	1 797	
Ratkaistavat	1 543	1 480	1 480	1 554	1 554	1 554	1 554	1 554	1 554	1 628	1 628	
Siirtyneet	1 144	1 384	1 719	1 979	2 231	2 483	2 735	2 987	3 230	3 399	3 568	
Siirt./ratk.	74 %	94 %	116 %	127 %	144 %	160 %	176 %	192 %	208 %	209 %	219 %	
Kouvola-jäsenet	18	18	18	17	17	17	17	17	18	18	18	0
Saapuvat	1 378	1 378	1 495	1 495	1 499	1 499	1 499	1 499	1 503	1 503	1 503	
Ratkaistavat	1 407	1 332	1 332	1 258	1 258	1 258	1 258	1 258	1 332	1 332	1 332	
Siirtyneet	695	741	904	1 141	1 382	1 623	1 864	2 105	2 276	2 447	2 618	
Siirt./ratk.	49 %	56 %	68 %	91 %	110 %	129 %	148 %	167 %	171 %	184 %	197 %	
Rovaniemi-jäsenet	12	12	13	13	13	13	13	13	13	13	13	1
Saapuvat	956	956	1 137	1 137	1 147	1 147	1 147	1 147	1 156	1 156	1 156	
Ratkaistavat	905	888	962	962	962	962	962	962	962	962	962	
Siirtyneet	356	424	599	774	959	1 144	1 329	1 514	1 708	1 902	2 096	
Siirt./ratk.	39 %	48 %	62 %	80 %	100 %	119 %	138 %	157 %	178 %	198 %	218 %	
Yhteensä-jäsenet	162	162	162	162	162	162	162	162	162	162	162	0
Saapuvat	12 922	12 922	12 922	12 922	13 015	13 015	13 015	13 015	13 098	13 108	13 108	
Ratkaistavat	12 525	11 556	11 556	11 556	11 556	11 556	11 556	11 556	11 556	11 572	11 572	
Siirtyneet	9 137	10 503	11 869	13 235	14 694	16 153	17 612	19 071	20 613	22 149	23 685	
Siirt./ratk.	73 %	91 %	103 %	115 %	127 %	140 %	152 %	165 %	178 %	191 %	205 %	

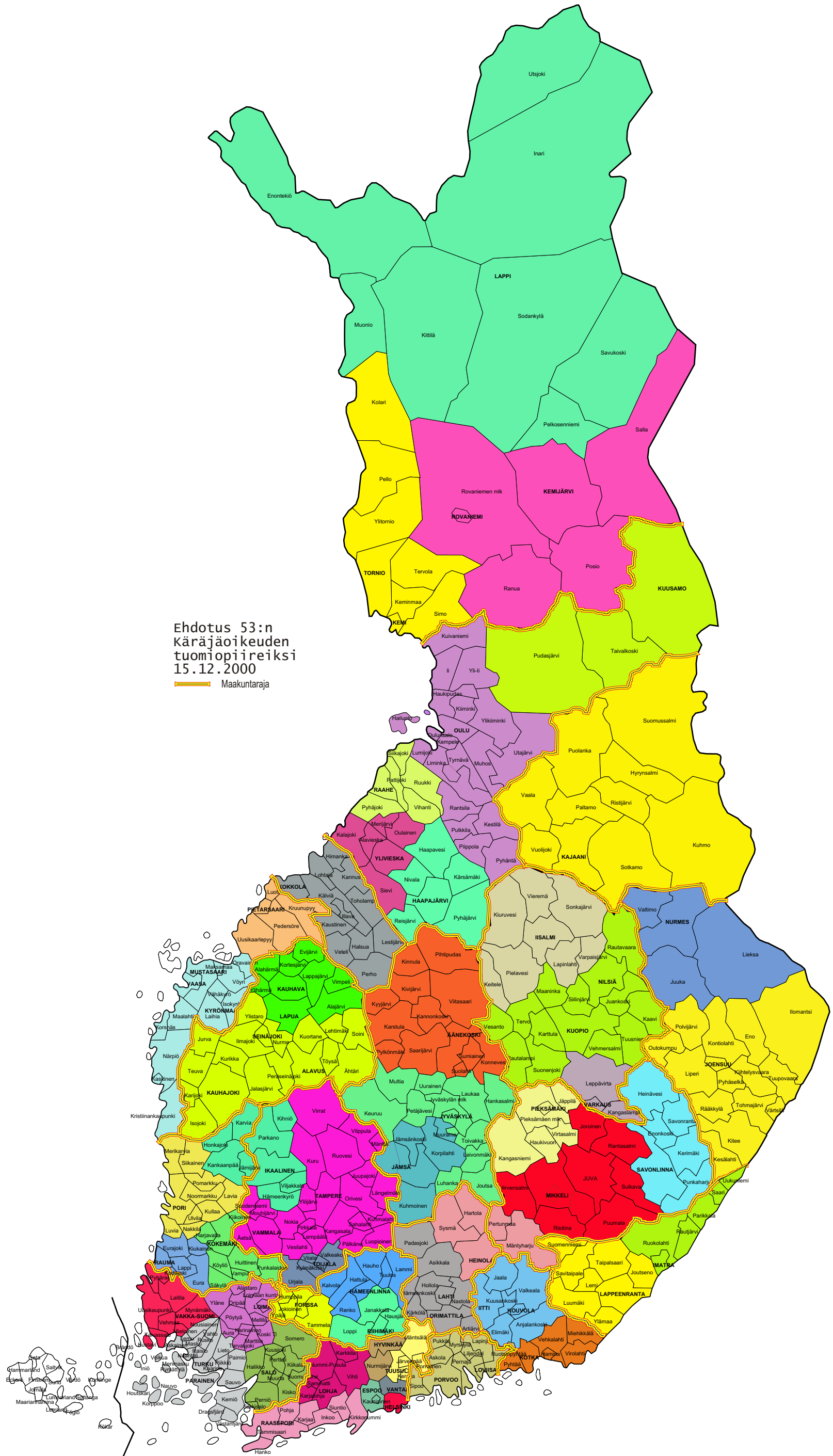
HOVIOIKEUKSIEN
TUOMIOPIIRIT (6)

1.6.2003

Sis. Vnp 3.10.2002
Lakkautettavat
käräjäoikeudet

- Maakuntaraja
- Hovioikeuspiiriraja

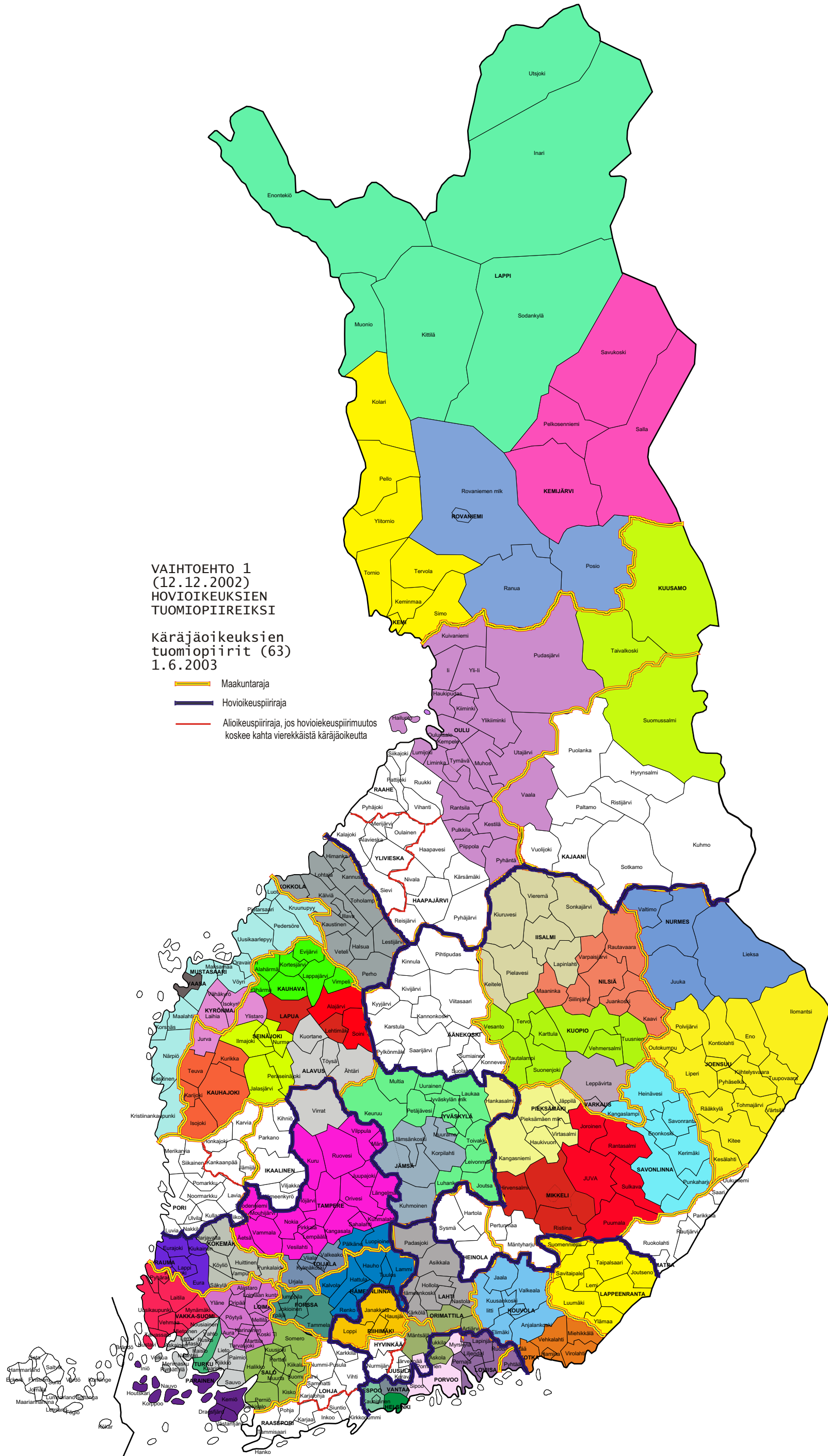
Ehdotus 53:n
Käräjäoikeuden
tuomiopiireiksi
15.12.2000

Maakuntaraja

**VAIHTOEHTO 1
(12.12.2002)
HOVIOIKEUKSIEN
TUOMIOPIIREIKSI**

**Käräjäoikeuksien
tuomiopiirit (63)
1.6.2003**

- Maakuntaraja
- Hovioikeuspiiriraja
- Alicoikeuspiiriraja, jos hovioikeuspiirimuutos koskee kahta vierekkäistä käräjäoikeutta

VAIHTOEHTO 2
(12.12.2002)
HOVIOIKEUKSIEN
TUOMIOPIIREIKSI

Käräjäoikeuksien
tuomiopiirit (63)
1.6.2003

- Maakuntaraja
- Hovioikeuspiiriraja
- Alioikeuspiiriraja, jos hovioikeuspiirimuutos koskee kahta vierekkäistä käräjäoikeutta

